

VATANPARVAR

Сайтимизга ўтиш учун QR-коднинг сканер қилинг.

2021 йил 16 апрель, №15 (2922)

O'ZBEKISTON

HAFTA ICHIDA

● Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев мамлакатимизда амалий ташриф билан бўлиб турган Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилотининг (ЕХХТ) амалдаги раиси, Швеция Қироллиги ташқи ишлар вазири Анн Линде бошчилигидаги делегацияни қабул қилди.

● Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев ва Покистон Ислам Республикаси Бош вазири Имрон Хоннинг видеоанжуман шаклидаги учрашуви бўлиб ўтди.

Кун тартибидан кўп қиррали Ўзбекистон–Покистон шериклигининг долзарб масалалари, шу жумладан конструктив сиёсий мулоқотни ривожлантириш, савдо, инвестициялар, транспорт ва транзит соҳаларидаги амалий ҳамкорликни, ҳудудлар ўртасидаги алмашинувларни кенгайтириш, маданий-гуманитар ҳамкорлик дастурларини илгари суриш масалалари ўрин олди.

Учрашув якунида Қўшма баёнот қабул қилинди ҳамда стандартлаштириш ва метрология, қишлоқ хўжалиги ва бошқа соҳаларда қатор муҳим ҳужжатлар имзоланди.

ЎЗА материаллари асосида тайёрланди.

4-бета

СОВУҚДАГИ ҚАЙНОҚ ҲАРОРАТ

Ҳа, бу кунларда чалғиш мутлақо мумкин эмас. Бирорта шартни эътиборсиз қолдириб бўлмайди. Ҳар бир шарт бўйича йиғилган баллар яқунда ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлиши мумкин...

7-бета

ҲАРБИЙ ХИЗМАТНИНГ ИЛК КУНЛАРИ

– ...Яратилган шароитлар биз ўйлаганимиздан кўра аъло, фақат ҳарбий хизматни виждонан ўташ, ҳақиқий аскар бўлиш керак экан, – дейди сурхондарёлик Саид Абдуллаев...

6 «АМИР ТЕМУРНИНГ ҲАРБИЙ САНЪАТНИ РИВОЖЛАНТИРИШДАГИ РОЛИ»

8 ШОВУЛЛАГАН БИР АЗИМ ДАРЁ

11 ГЕНЕРАЛНИ АСИР ОЛГАН ЎЗБЕКISTОНЛИК ЖАНГЧИ

13 ЛАШКАРБОШИ

17 НИКОҲ МУНОСАБАТЛАРИ – МУҚАДДАС ҚАДРИЯТ

ЁШЛАР СИЁСАТИГА ОИД ВАЗИФАЛАР ИЖРОСИ ТАҲЛИЛ ҚИЛИНДИ

Президент Шавкат Мирзиёев раислигида 13 апрель куни ёшлар бандлигини таъминлаш ва бўш вақтини мазмунли ташкил этиш борасида белгиланган вазифалар ижроси юзасидан видеоселектор йиғилиши ўтказилди.

Маълумки, 2021 йил мамлакатимизда «Ёшларни қўллаб-қувватлаш ва аҳоли саломатлигини мустаҳкамлаш йили» деб номланиб, бу борада Давлат дастури қабул қилинди. 27 январь ҳамда 10 февраль кунлари бўлиб ўтган йиғилишларда жорий йилги муҳим вазифалар яна бир бор қайд этилиб, масъуллар белгиланган эди.

Бугунги йиғилишда ушбу вазифалар ижросининг бориши, вазирлар, вилоят, туман ва шаҳар ҳокимлари, сектор раҳбарлари, олий таълим муассасалари ректорлари ёшларга оид ишларни қандай ташкил этгани кўриб чиқилди.

Мамлакатимиз бўйича 648 минг нафар ишсиз «Ёшлар дафтари»га киритилган бўлса, биринчи чоракда шундан 283 мингнинг бандлиги таъминланган. Хусусан, 175 минг нафар ёшга 45 минг гектар ер майдони ажратилган.

Ёшларнинг бўш вақтини мазмунли ўтказиш мақсадида 36 мингта қўшимча тўғарак ташкил қилиниб, 874 мингга яқин ўғил-қиз жалб этилган. «Беш муҳим ташаббус» доирасида таълим муассасалари, кутубхона ва ўқув марказларига 97 мингта санъат ва спорт инвентари, компьютерлар, 562 мингта бадий китоб етказиб берилган.

Лекин айрим ҳудуд ва соҳаларда ёшлар масалаларига эътибор ҳали ҳам талаб даражасида эмаслиги кўрсатиб ўтилди. Мисол учун, Андижон вилоятида биринчи чоракда атиги 5 мингга яқин ёш доимий ишга жойлаштирилган. Аммо айни пайтда ҳудуддаги sanoat корхоналари ва кластерларда 7 мингта доимий вақант иш ўрни мавжуд.

Ишсиз ёшларни касб ва тадбиркорликка ўқитиш, маблағ билан таъминлашда ҳам камчиликларга йўл қўйилмоқда. Хусусан, «1+1» дастури доирасида 100 минг нафар ёшга ўқитиб, кейин уларга имтиёзли кредит ажратиш белгиланган бўлса-да, Савдо-саноат палатасининг қўйи тузилмалари бу ишларни тизимли ташкил эта олмаяпти.

Мисол учун, уч ойда республика бўйича 21 минг нафар ёш тадбиркорликка ўқитилган. Тошкент шаҳрида атиги мингта, Наманганда эса 1 100 та сертификат берилган. Бухорода эса бор-йўғи 216 нафар ёш касб-ҳунар ва тадбиркорликка ўқитилган.

Бундан ташқари, ишсиз ёшларнинг бандлигини таъминлаш Сурхондарё вилоятида 30 фоизни ташкил этиб, бу республикадаги энг паст кўрсаткич. Худди шу каби Хўжайлида атиги 16 нафар, Фурқатда 27 нафар, Улуғнорда 78 на-

фар, Ангорда 82 нафар ишсиз ёшлар «1+1» лойиҳаси билан қамраб олинган.

Йиғилишда бундай ўзибўларчилик ҳолатлари қаттиқ танқид қилинди. Ёшлар билан ишлашни лозим даражада ташкил этмагани учун Сурхондарё вилояти ҳокимининг ёшлар масалалари бўйича ўринбосари, Фурқат ва Улуғнор тумани ҳокимлари, Шофиркон, Қамаш, Хива, Чуст, Хўжайли ва Ангор туманларидаги айрим сектор раҳбарлари лавозимидан озод этиладиган бўлди. Яна қатор мутасаддилар қатъий огоҳлантирилиб, вазиятни ўнглаши учун муҳлат берилди.

Галдаги вазифалар ижросини ташкил этиш, ёшлар билан ишлайдиган муассасаларга имкониятларни кенгайтириш чора-тадбирлари белгиланди.

– Энг муҳим вазифа, аввало, ёшлар бандлигини таъминлаш, муносиб даромад олиши учун уларга шароит яратиш бериш. Бу борадаги энг катта имконият ва захирамиз бу – тадбиркорлик, айниқса, кичик ва ўрта бизнесдир, – деди Шавкат Мирзиёев.

Шундан келиб чиқиб, мутасаддиларга ёшлар тадбиркорлигини қўллаб-қувватлаш борасидаги имкониятларни янада кенгайтириш ва бандлигини таъминлаш бўйича янги механизм жорий этиш вазифаси қўйилди. Бу тизимда халққа ҳам, ташкилотларга ҳам маъқул бўладиган бир қанча имтиёзлар белгиланади.

Жумладан, 1 майдан бошлаб ёшларни ишга қабул қилган корхона ва компанияларга ушбу ходимлар учун тўланган ижтимоий солиқ қайтариб берилади.

Шунингдек, 1 июндан бошлаб, «Ёшлар дафтари»га кирган талабалар корхона ва компанияларда амалиёт ўтаганда, уларга 500 минг сўмгача субсидия ажратилади.

Биринчи марта ишга кирган касб-ҳунар маркази битирувчилари 6 ойгача даромад солиғи тўлашдан озод этилади.

«Ёшлар дафтари»га кирган 5 нафардан ортиқ ишсизлар бандлигини таъминлаган тадбиркорларга 1 майдан бошлаб давлат мулки ижараси учун 50 фоизгача имтиёз берилади.

Шунингдек, ижарага бино олиб, ўз бизнесини бошлаётган ёшларга бир йиллик ижара суммасининг 30 фоизгача қисми қоплаб берилади.

«Ёшлар дафтари»га киритилган йигитлар ва Меҳрибонлик уйи тарбияланувчиларига ҳайдовчилик гувоҳномасини олиш, бир ойлик ҳарбий хизматни ўташ харажатлари бюджетдан тўлаб берилади.

Шунингдек, 1 июндан бошлаб «Ёшлар дафтари»га кирганларнинг хорижий тиллар ва умумтаълим фанлари бўйича нодавлат таълим ташкилотларида ўқиши харажати-нинг бир қисми қоплаб берилади.

Шу билан бирга, 1 июлдан бошлаб хусусий корхоналарда янги иш бошлаган ходимларни қайта тайёрлаш харажати-нинг 1 миллион сўмгача бўлган қисмига субсидия берилади.

Бундан ташқари, ёшларнинг профессионал таълим мактаблари, техникумларда ўқиши учун тўланадиган контракт суммаси даромад солиғидан озод қилинади.

Ёшлар бандлигини таъминлашдаги яна бир муҳим йўналиш – қишлоқ хўжалиги. Бугунги кунда республика бўйича 21 та туманда 2 мингдан 4,5 минг нафаргача ёшга деҳқончилик учун ер ажратилган.

Давлатимиз раҳбари ер олган ёшлар агротехник тадбирларни бажариб, даромад ола бошлагунча фермер ва кластерлар амалий ёрдам кўрсатиши муҳимлигини таъкидлади.

Бу соҳада ҳам аҳолини қўллаб-қувватлаш мақсадида «Ёшлар дафтари»га кирганларга уруғлик ва кўчатлар хариди учун 2 миллион сўмгача субсидия бериш зарурлиги қайд этилди.

Молия вазирлигига субсидиялар беришнинг очиқ-ошкоралигини таъминлаш мақсадида «электрон платформа» яратиш вазифаси қўйилди.

Яна бир масала – ҳар бир маҳалла ва хонадонни сифатли тиббий хизматлар билан қамраб олиш учун малакали ўрта бўғин тиббиёт ходимларини кўпайтириш зарур бўлмоқда. Биргина тиббий бригада-ларга камида 7 минг нафар ўрта тиббиёт ходимлари керак.

Шунинг учун соғлиқни сақлаш соҳасидаги ислохотларнинг давоми сифатида жорий йилда қўшимча 20 минггача ўрта тиббиёт ва ижтимоий ходимлар штатини ташкил этиш ҳисобига минглаб ёшлар учун янги иш ўринлари яратиш зарурлиги таъкидланди.

Йиғилишда ёшларнинг бўш вақтини мазмунли ташкил этиш масалаларига ҳам эътибор қаратилди.

Бугунги кунда «Баркамол авлод» болалар марказлари бор-йўғи 175 минг нафар ёшни қамраб олган, холос. Шу боис ушбу муассасалар имкониятларидан тўлиқ фойдаланиш, ҳар бир мактабда уларнинг тармоқ филиалларини ташкил этиш орқали қамровни ошириш бўйича топшириқлар берилди.

Турли фестивал ва мусобақалар ўтказиб, ёшларни спорт, маданият ва санъатга қизиқтириш, нуфузли халқаро танловларга олиб чиқиш изчил давом эттирилади.

Давлатимиз раҳбари ҳар бир олий ўқув юрти ён-атрофидаги маҳаллалар учун маънавият маркази, маданият ўчоғи бўлиши кераклиги, бу борада ректорларнинг ўрни умуман сезилмаётганини таъкидлади.

Йиғилишда талабаларнинг яшаш шароитлари масаласига алоҳида тўхталиб ўтилди.

Бугунги кунда 130 мингдан зиёд талаба ижарада яшамоқда. Бу масала бўйича ҳукумат томонидан алоҳида дастур тайёрланмоқда. Унга кўра, бундай ёшларга 1 майдан бошлаб ижара тўловининг ярми давлат томонидан қоплаб берилади. Дастлабки босқичда ушбу тизим орқали 60 минг нафар ёш қамраб олинади. Шу билан бирга, эҳтиёжманд талабаларга ушбу харажатлар ҳокимликлар ва олийгоҳлар маблағи ҳисобидан ҳам қоплаб берилади.

Йиғилишда муҳокама қилинган масалалар юзасидан мутасаддиларнинг ҳисоботи эшитилди.

АЖДОДЛАР МЕРОСИ

Жорий йилнинг 12 январь куни Ўзбекистон Республикаси Президенти, Қуролли Кучлар Олий Бош Қўмондони Шавкат Мирзиёев раҳбарлигида Хавфсизлик кенгашининг кенгайтирилган йиғилиши ўтказилган эди.

Унда белгилаб берилган устувор вазибалардан бири ҳарбий хизматчилар ва ўқувчи ёшларни юксак ватанпарварлик, мардлик, жасурлик ва фидойилик, миллий истиқлол ғояларига садоқат руҳида тарбиялаш мақсадида ҳарбий қисм ва муассасаларда соҳибқирон Амир Темурнинг ҳақон цивилизациясига қўшган ҳиссаси ҳамда Жалолиддин Мангубердиннинг жасорати, ватанпарварлиги ва қахрамонлигини ёритадиган тематик синфлар яратишдан иборат эди.

Мазкур вазибалардан келиб чиқиб, бугун мамлакатимиздаги олий ҳарбий таълим даргоҳлари ва ҳарбий қисмларда ана шундай синф хоналари ўз фаолиятини бошлади.

Шунчаки томоша учун эмас

Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари академиясида энг сўнгги замонавий ўқув жиҳозлари ва тари-

ЖАСОРАТ АКС ЭТГАН синф хоналари

хий қурол-аслаҳалар, Темурийлар даврига оид ноёб экспонатлар билан жиҳозланган Амир Темур синф хонасининг очилиш маросими бўлиб ўтди.

Академия бошлиғи полковник Шавкат Мамажонов, профессор-ўқитувчилар ва курсантлар иштирокида бўлиб ўтган очилиш маросимида бу каби синф хоналарининг ташкил этилишидан кўзланган асосий мақсадга тўхталиб ўтилди.

– Бундай жиҳозланган синф хоналарида машғул олиб бориш, албатта, таълим самарадорлигига ижобий таъсир кўрсатади, – дейди Қуролли Кучлар академияси бошлиғи полковник Шавкат Мамажонов. – Қолаверса, ўша давр ва ундаги ҳарбий-сиёсий вазият, турли жанг тактикалари ва буюк соҳибқирон давлатининг қудрати, тузилиши ҳақида кенг тасаввур уйғотади. Бу эса ёшларда аждодларга бўлган юксак ҳурмат туйғусининг шаклланишида муҳим аҳамиятга эга.

Синф хонасида Темурийлар давлатининг тузилиши, қўшин таркиби, жанг тактикалари ҳақида етарлича маълумотлар берилган. Бу ерга ташриф буюрган одам уни шунчаки томоша қилиб кетмайди. Балки бу ердан янги-янги билимлар билан қайтади.

Муқаддас туйғуларни мустаҳкамлайди

Чирчиқ олий танк қўмондонлик-муҳандислик билим юртида ҳам ана шундай синф хоналари яратилиб, соҳибқирон таваллуд топган санада унинг тантанали очилиш маросими ўтказилди.

Унда билим юрти масъул офицерлари, курсантлар, Чирчиқ шаҳридаги мактабларнинг ўқувчи ёшлари ва Қуролли Кучлар фахрийлари иштирок этди.

Тадбирда сўзга чиққанлар соҳибқирон Амир Темурга эҳтиром

ҳарбий хизматчиларга ва ўқувчи ёшларга юксак ватанпарварлик, мардлик, жасурлик ва фидойилик, миллий истиқлол ғояларига садоқат туйғуларини бахш этиб, уларда Ватан тақдири учун масъулият туйғусини янада мустаҳкамлаб боришини таъкидлаб ўтди.

Шунингдек, Чирчиқ гарнизонида жойлашган десантчилар ҳарбий қисмида ҳам Амир Темур синф хонаси фойдаланишга топширилди.

Лейтенант Исломжон ҚЎЧҚОРОВ тайёрлади.

УСЛУБИЙ ЙИҒИН

ҲАР БИР ҚАРОР ОРТИДА инсон тақдири туради

Кишилик жамиятининг ҳар бир тармоғида фаолият юритаётган инсонлар тақдирини биргина қарор ҳал қилиши мумкин. Шунинг учун ҳам бу қарорлар ортида инсон тақдири турганини ҳеч қачон нунтмаслик лозим.

Шундан келиб чиққан ҳолда Мудофаа вазирлиги кадр органлари офицерлари малакасини ошириш, уларни замонавий фикрлашга ўргатиш, кенг ва чуқур мулоҳазали дунёқараш эгалари бўлишини таъминлаш борасида қатор ишлар амалга ошириляптир.

Ҳарбий округлар кадр бўлим бошлиқлари ва уларнинг ўринбосарлари, билим юрти кадр бўлими бошлиқлари ва марказга бўйсунувчи кадр органлари бўлинма бошлиқлари иштирокида ташкил этилган услубий йиғин ҳам айна шу мақсадга қаратилган.

Услубий йиғиннинг Қуролли Кучлар давлат музейида бўлиб ўт-

ган очилиш маросимида мудофаа вазирининг тарбиявий ва мафкураравий ишлар бўйича ўринбосари полковник Ҳамдам Қаршиев иштирок этиб, кадр офицерларининг шахсий масъулияти, соҳадаги замонавий тенденциялар ҳақида сўз юритди.

Йиғин давомида мутахассис кадрларнинг касбий маҳорати ва салоҳиятидан келиб чиқиб, уларни муносиб лавозимларга тайинлашда командир ва бошлиқлар билан бир қаторда кадр органи офицерлари ҳам масъулиятни ҳис этиши кераклиги таъкидланди.

И. НОРМАМАНОВ

Халқаро армия ҳайиллари – 2021

доирасида юртдошларимиз «Саян юриши» мусобақаларига қатнашиш учун Россия Федерациясининг Тува Республикасига етиб келганидан хабарингиз бор.

Қайси мамлакатлар билан баҳсга киришаётгани ҳақида ўтган сонда эслатиб ўтган эдик. Ушбу мақоламизда эса ҳарбий хизматчиларимизнинг Красноярск ўлкасидаги Ергаки ҳарбий спорт ўқув марказида мусобақага тайёргарлик жараёни ҳақида тўхталмоқчимиз. Тавсифни сал ошириб юборсак, тўғри тушунасиз, иштирокчиларнинг машаққатини ҳис қилиб, ўзимиз ҳам улар билан бирга қор кечиб юрибмиз.

Хуллас, мусобақа иштирокчилари мутлақо янги иқлим шароити ва табиат инжиқликлари остида ўн иккита шарт бўйича қизғин тайёргарлик олиб боришмоқда. Аниқликка граната улоқтириш, гуруҳ таркибида жанговар ўқ отиш, нишонларни аниқлаш, қор кўчкисида қолган ярадорни қидириш, тепаликни тезкор вақтда забт этиш, арқонда жумар ёрдамида қояга кўтарилиш, режалаштирилган маршрутда ҳаракатланиш, арқон ёрдамида қоядан тезкор тушиш, ориентирлаш каби бир-биридан мураккаб, инсондан ҳушёрлик, чидамлик ва чаққонлик талаб қиладиган машғулотлар ҳарбий хизматчиларни расман мусобақага тоблаб борарди.

– Москвада карантиндан кейин бироз вақтимиз бўлиб, шаҳар айландик. Лекин хоҳ ишонинг, хоҳ ишонманг, ҳеч нарса татимади. Ергакига келганимиздан кейин ҳам йигитлар билан фақат мусобақа, шартлар, тайёргар-

лик ҳақида гаплашамиз. Ўйлаб қарасам шу кунчага, оила, бола-чақа, ёру дўстларни эслабмиз. Ёруғ юз билан, ғалаба қозониб, Ватанга қайтсак, биз учун энг муҳими шу, – дейди жамоа мураббийи кичик сержант Жуманазар Тариев.

Ҳа, бу кунларда чалғиш мутлақо мумкин эмас. Бирорта шартни эътиборсиз қолдириб бўлмайди. Ҳар бир шарт бўйича йиғилган баллар якунда ҳал қилувчи аҳамиятга эга бў-

Муаллиф суратга олган

СОВУҚДАГИ ҚАЙНОҚ ҲАРОРАТ

лиши мумкин. Боз устига озгина ҳушёрликни бой бериш жаримага сабаб бўлиб, жамоани ортга тортиш эҳтимоли бор. Шунинг учун бўлса керак, ҳали мусобақалар бошланмасиданоқ баҳс-мунозаралар қулоққа чалина бошлади. Токи мавҳумлик тарқасин, аниқликка путур етмасин.

Муҳими, об-ҳавонинг совуқлиги, қорнинг қалинлиги юртдошларимизга заррача қор қилгани йўқ. Уларнинг юраги Ватанга бўлган муҳаббат ҳарорати билан ёнарди. Айтганча, сиз мутолаани якунлаётган пайтда айна мусобақа авж паллага чиққан бўлади. Бу тўғрида газетамизнинг келгуси сонларида тўхталамиз.

Капитан Азиз НОРҚУЛОВ
Россия Федерацияси, Красноярск

МАРДИ МАЙДОНЛАР

Шарқий ҳарбий округ Фарғона гарнизонидаги ҳарбий қисмда батальон тактик ўқув машғулотли бўлиб ўтди.

Барча ҳарбий хизматчилар белгиланган жойларга йиғилиб, ўз вазифаларини бажаришга киришди. Шарқий ҳарбий округ қўшинлари масъул офицерлари томонидан юрт ўғлонларининг ҳаракатлари кузатилиб, маҳоратлари баҳоланиб борилди.

Олинган вазифага кўра, ҳарбий хизматчилар белгиланган техникаларга жойлашиб, дала-ўқув майдонига йўл олди. Дала-ўқув майдонига кетиш олдидан занжирли техникалар махсус темир йўл ташиш платформаларига юкланиб, манзилга етказилди. Полигонга етиб келган бўлинмалар ҳудудда жойлашиб, қўриқлов ва кузатув ишларини йўлга қўйишди.

Кузатув маълумотларига асосан, батальон командири навбатдаги қарорни қабул қилди. Унга кўра, шартли душман йўналиши аниқланиб, бўлинмалар душманга зарба бериш учун позицияларни эгаллашди ва душманни йўқ

БИЛИМ ВА КЎНИКМА СИНОВДАН ЎТКАЗИЛДИ

қилишга киришилди. Жипсликда қилинган ҳаракат натижасида шартли душман яқсон қилинди.

Уч кун давом этган ушбу ўқув машғулотлида ҳарбий хизматчиларнинг жанговар шайлиги оширилди ва назарий билимлари амалиётда синовдан ўтказилди.

Шарқий ҳарбий округ матбуот хизмати

ЖАСОРАТ УНУТИЛМАЙДИ

СМОЛЕНСКДАН БЕРЛИНГАЧА БЎЛГАН ОЛОВЛИ ЙЎЛ

Тошкент шаҳри Олмазор тумани Ачавот маҳалласида Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиси Аббос ота Аппанов истиқомат қилади. Отанинг ҳолидан хабар олиш мақсадида Мудофаа вазирлиги ҳарбий хизматчилари билан бирга унинг хонадонига кириб бордик. Бизни 97 ёшни қарши олган Аббос отанинг ўзлари пешвоз чиқиб кутиб олди. Бир пиёла чой устида ўтган самимий суҳбат умрининг 60 йилини таълим соҳасига бағишлаган Аббос отанинг нақадар жонкуяр инсон эканлигини кўрсатарди.

ша ҳам фашистлардан тозаланди. Польша ва Беларусь fronti қўшилиши оқибатида I Беларусь fronti ташкил этилди. Унга маршал Георгий Жуков қўмондонлик қилганди. Унинг қўмондонлиги остида қон кечиб, Берлингача бордик. 1945 йил 2 май куни Берлин мутлақ ишғол қилинди. Смоленскдан Берлингача бўлган йўл ўша вақтдаги ҳарбий техникалар билан босиб ўтилди. Бу шунчаки босиб ўтиладиган йўл эмас, бу жанг қилиб, жон олиб жон бериб, бошқача айтганда, товон тўлаб ўтиладиган йўл эди.

Суҳбатимиз шу ерга етганида Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист, истеъфодаги подполковник Марат Ҳақимов «День Победы» кўшиғини куйлаб юборди. Куй ва кўшиқ оҳангига жўр бўлган Аббос ота хаёлида қандай хотиралар бўй кўрсатгани фақат унинг ўзига аён эди. Орадан бироз вақт ўтиб, бу хотиралардан биз ҳам бохабар бўлдик.

– Зиёлилар оиласидан бўлганим учунми, мактабда дарсларни яхши ўзлаштирганман. 1941 йил ўқитувчилар тайёрлайдиган икки йиллик олийгоҳнинг ўзбек тили ва адабиёти йўналишини тугатиб, ҳозирги Тошкент туманидаги 29-умумтаълим мактабда ўқитувчи бўлиб ишладим. Бу фаолиятим ҳали кўп давом этмасдан 1942 йилнинг февраль ойида кўнгиллилар сафида фронтга кетдим, – дейди Аббос ота. – Уруш мен учун Смоленск шаҳридан бошланган. Кейин Беларуссияга ўтиб, уни озод этишда иштирок этдим. Беларуссия озодлигини қўлга киритганимдан кейин, Польша озодлиги учун тинимсиз жанглар қилдик. Ва ниҳоят, Поль-

– Уруш йиллари фронтга Ўзбекистондан ҳам санъат аҳли бориб турарди. Тамарахоним келганини ҳам бир неча бор кўрганман. Фронтнинг сал орқароқ томонида, имкон бўлса

саҳнага ўхшатиб ясалган жой, агар имкони бўлмаса пастроқ жойларда ҳам концерт дастурларини намойиш қилишарди. Айниқса, яраланган аскарлар ётган дала госпиталида уларнинг кўнглини кўтариш учун концерт ташкиллаштирилди. Ҳам зерикиб, ҳам оғриқ азобида ётган ярадор аскарлар учун куй-кўшиқлар қувват бағишларди, уларда яшашга куч пайдо қиларди.

Урушдаги бир воқеани сира унутмайман. Беларуссиянинг Гродно шаҳри орқасида Неман дарёси бор. Оғир жангларнинг биридан кейин ўша дарё бўйида тушлик қилиш учун йиғилгандик. Овқатга энди қўл узатган вақтимизда бирданги отишма бўлиб қолди. Ёнгинамда портлаш содир бўлди. Минами, бомбами, билмай қолдик. Ўша портлашда икки нафар энг яқин сафдошимдан айрилдим. Бу вазиятни ҳеч ким кутмаганди. Яна жангга кириб кетдик. Ўша жангда мен ҳам ярадор бўлдим. Елкам ва ўнг қўлимга портлашдан кейин темир парчалари кириб қолган экан. Бизни фақат ғалаба қизиқтирарди. Кўзимизга бошқа ҳеч нарса кўринмай қолганди. Ўша сўзни эшитиш учун фақат ва фақат олдинга ҳаракатланганмиз.

Жанг тугагач, мени дала госпиталига ётқизишди. У ерда мени операция қилишлари керак эди. Ён-атрофимизда снарядлар портлар, ўқ овози тинай демасди. Шунда ёнгинамга оғир аҳволдаги яна бир аскарни операция учун олиб келишди. Оёғини кесиш керак экан... Врач менга: «Сендан кўра бу аскарнинг ҳолати оғирроқ, шунинг учун кутиб турасан», деди. Ярадор аскарга наркоз ҳидлатишди. Менга тескари қараб ётишимни айтган бўлса-да, барибир ўша томонга қарайверардим. Икки санитар аёл қўлида арра билан аскарнинг оёғини кесарди. Аскар бўлса жуда қаттиқ ва тез хирилларди. Операция тугагач, хириллаши ҳам секинлади, кейин уни

олиб чиқиб кетди. Навбатим келганида менга ҳам наркоз ҳидлатмоқчи бўлишди. Мен эса йўқ деб туриб олиб, наркозсиз ҳам операция қилавер, мен чидайман, дедим. Икки санитар икки томонидан ушлаб турди. Врач елкам ва ўнг қўлимдаги темир парчаларини олиб ташлади...

Ғалабани Берлинда эшитдик. Ғалаба бўлганлигини эшитганимиздан кейин, вайроналар остида қолган асосий катта кўчаларни ўзимиз тозаладик. Чунки кўча тозаланмаса, ҳеч қаерга юриб бўлмасди. Берлинда «Трептов» деган парки бор экан, ҳалок бўлган барча сафдошларимизни ўша паркининг ичига дафн этдик...

Ғалабадан кейин 95-ўқчи дивизия-миз Эльба дарёсидан 200 км узоқликда жойлашган Плауэн шаҳрига жойлаштирилди. Мен ўша ерда яна бир йилдан ортиқ хизмат қилдим. СССР Олий Совети президиумининг «Ўқитувчиларни хизматдан озод қилиш тўғрисида»ги қарори билан 1946 йили уйга қайтдим.

Ташрифимиз тугаб, ортга қайтар эканмиз, Аббос ота бизни яна кўча эшигига қадр кузатиб қўйди ва тинчлигимизга кўз тегмаслигини талаб дуо қилди.

Шерзод ШАРИПОВ,
«Vatanparvar»

«АМИР ТЕМУРНИНГ ҲАРБИЙ САЊЪАТНИ РИВОЖЛАНТИРИШДАГИ РОЛИ»

Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари академиясида «Амир Темурнинг ҳарбий санъатни ривожлантиришдаги роли» мавзусида халқаро илмий онлайн-конференция бўлиб ўтди.

Унда Мудофаа вазирлиги масъул офицерлари, ҳарбий-илмий тадқиқотлар билан шуғулланувчи олимлар, чет эл давлатларининг нуфузли илмий-тадқиқот марказларининг етакчи экспертлари, Ўзбекистон Республикасида аккредитациядан ўтган ҳарбий атташелар ассоциацияси вакиллари, шунингдек, республикамиз олий (ҳарбий) таълим муассасаларининг етакчи профессорлари, ҳарбий докторантлари иштирок этди.

Туронзаминда буюк соҳибқирон Амир Темур ҳукмронлиги даврида давлатчилик, қўшин тузиш, илм-фан ва санъат, адабиёт, тиббиёт, меъморчилик, хаттотлик ва кутубхоналар ривожидида катта ўзгаришлар кузатилди.

Соҳибқироннинг маънавий мероси ҳам ҳар қачонгидан долзарб бўлиб, у миллатлараро то-

тувлик, ислохотларни амалга оширишда йўлчи юлдуз, ёш авлоднинг ватанпарварлик тарбияси, миллий ўзлик ва дунёқарашини шакллантириш, бағрикенглик манбаига айланган. У ҳаётлигида қўллаган ва авлодларига васият қилиб қолдирган маънавий-ахлоқий тамойиллари эса ноёб асар – «Темур тузуклари»да ўз аксини топган.

Соҳибқироннинг ҳарбий санъати Ўзбекистондан ташқарида ҳам кўплаб тадқиқотчилар, нуфузли хорижий ҳарбий академиялар қизиқишини ўзига жалб қилмоқда. Шу кунга қадар Темур ҳақида Европа тилларида 900 ва Шарқ тилларида 1 000 дан ортиқ асар ёзилди, унинг юбилейига бағишланган илмий симпозиумлар ўтказилмоқда, 50 дан ортиқ давлатда темуршунос олимлар, шу жумладан, таниқли ҳарбий тадқиқотчилар илмий изланишлар олиб бормоқда.

Бугунги кунда Қуролли Кучлар академиясида бевосита Илмий-тадқиқотлар институтининг илмий ходимлари, мамлакатимизнинг етакчи олимлари билан биргаликда инновация ва илмий фаолият йўналиши дастурлари асосида Ижодий илмий жамоа шакллантирилган. Улар томонидан «Амир Темурнинг жанг санъати», «Темур тузуклари»га ҳарбий-сиёсий шарҳ», «Жалолиддин Мангубердининг ҳарбий бошқарув санъати» номли монография, диссертация ва қўлланмалар тайёрланмоқда.

Халқаро илмий онлайн-конференцияда шулар ҳусусида ҳам батафсил маълумотлар берилди.

Конференция давомида ҳарбий-илмий изланишлар тақдимотлари, хорижий олимлар, мамлакатимизнинг ҳарбий тадқиқотчилари ва кузатувчи экспертлар томонидан тайёрланган долзарб мавзулардаги чиқишлар, шунингдек, Амир Темурнинг қўшин тузиш назарияси, жангчиларни саралаш ва уларнинг махсус тайёргарлиги, жумладан тоғ тайёргарлиги, мерганлик ҳамда суворий, пиёдаларни бошқаришга доир яратган таълимоти тарихий аҳамият касб этиши эътироф этилди.

Халқаро илмий тадбирда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссиясининг мутахассислари, Фанлар академиясининг Тарих институти, Алишер Навоий номидаги Ўзбек тили ва адабиёти университети ҳамда Камолiddин Беҳзод номидаги Миллий рассомлик ва дизайн институти мутахассислари томонидан Амир Темурнинг бой ҳарбий меросига оид ижодий асарлар кўргазмаси ҳам номойиш қилинди.

Мудофаа вазирлиги Ахборот ва оммавий коммуникациялар департаменти

АСКАР БЎЛАР ЙИГИТНИНГ МАРДИ

ҲАРБИЙ ХИЗМАТНИНГ ИЛК КУНЛАРИ

Ўзбекистон Қуролли Кучларига навбатдаги чақирув муносабати билан Мудофаа вазирлиги ҳарбий қисм ва бўлинмаларида муддатли ҳарбий хизматни ўташни бошлаган йигитлар шу кунларда ўқув йиғин машғулотларини ўтамоқдалар. Биз Чирчиқ шаҳрида бўлиб, республикамизнинг турли вилоятларидан муддатли ҳарбий хизматга чақирилган йигитлар билан суҳбатлашдик.

– Аскар бўлиб хизмат қилишни истаганлар кўп эди. Лекин ҳаммаси ҳам ҳарбий хизматга кела олмади. Бир неча кўрик ва танловлардан муваффақиятли ўтиб, аскар кийимини кийиш бизга насиб этди, бундан хурсандман. Сержант ва офицерларимга ҳавас қилдим. Мен

ҳам ўзимни уларнинг сафида кўришни истаётман. Ҳозирдан, биринчи машғулотлардаёқ жиддий билим олишга ҳаракат қиляпман. Яратилган шароитлар биз ўйлаганимиздан кўра аъло, фақат ҳарбий хизматни виждонан ўташ, ҳақиқий аскар бўлиш керак экан, – дейди сурхондарёлик Саид Абдуллаев.

– Бизни мудофаа ишлари бошқармасида қандай кузатишган бўлса, ҳарбий қисмда ҳам шундай кутиб олишди. Илк таассуротлар ажойиб. Машғулотларни ҳам бошлаб юбордик. Уйдаги эркаликлар бу ерда кетмас экан, ҳар куни тонгда бадантарбия, югуриш, кейин нонушта, машғулотлар... Бу ердаги интизом бизни чиниқтиряпти, бир йил давомида зиммамизга юклатилган вазифаларни сидқидилдан бажариб, ҳарбий билимларни чуқур эгаллаб, қурол-яроғ ва ҳарбий техникаларни мукамал ўрганиб, мард ва жасур Ватан ҳимоячиси бўлишни мақсад қилганман, – дейди жиззахлик Отабек Атамуродов.

– Сафимиз йилдан-йилга ҳар томонлама тайёрланган, ўз фикри ва дунёқарашига эга, олдида аниқ мақсад қўйган йигитлар билан тўлиб борапти, – дейди взвод командирининг тарбиявий ва мафқу-

равий ишлар бўйича ўринбосари капитан Ўрозали Боубеков. – Бу йилги чақирувда ҳам шу ҳолат кузатилди. Уларда ҳарбий илмларни эгаллашга иштиёқ кучли. Ҳарбий интизомга ҳам тезда кўникишди. Ҳозир тантанали Ватанга қасамёд маросимига ҳам ўтказиладиган йиғин машғулотларида уларга Умумҳарбий низомлар талаблари, ҳуқуқ ва мажбуриятлари, ўзларига бириктириладиган қурол-яроғ, ҳарбий техника воситаларининг техник-тактик тавсифлари ҳақида маълумотлар, яъни илк кўникмалар берилмоқда.

Ўйлайманки, бу йигитлар мамлакатимиз тинчлиги, осойишталигини сақлашни муқаддас бурч дея қабул қилиб, Ватанимиз мудофаа қудратини янада мустаҳкамлашга муносиб ҳисса қўшадилар.

Ортиқ МУРОДОВ

МАКТАБДА ЯНГИ ЛОЙИҲА

ЖАМОА ОРҚАЛИ ТАРБИЯ

Тезкор ахборот даврида яшайпмиз. Ҳаётимизга шиддат билан кириб келаётган ҳозирги мураккаб глобаллашув даврида миллат ёшлари онгини ёт ғоялар таъсиридан асраш, уларда кучли мафқуравий иммунитетни шакллантириш, ёшлар онгида юзага келиши мумкин бўлган бўшлиқ бегоналар томонидан тўлдирилишига йўл қўймаслик мақсадида қатор ишлар амалга оширилмоқда.

Ёшлар келажига бефарқ бўлмаган, уларнинг тарбияси орқали жамият ривожига

ҳисса қўшишни мақсад қилган Мудофаа вазирлиги фахрийлари ишлари бўйича Марказий кенгаши

ёшлар тарбиясига қаратилган яхлит бир тизимни лойиҳа сифатида таклиф этди. Ушбу лойиҳа илк бор тажриба сифатида Сергели туманидаги 268-умумтаълим мактабда амалда синовдан ўтказилди.

Лойиҳага кўра, 1–4-синф ўқувчилари «Юлдузчалар», 5–8-синф ўқувчилари «Темурийлар», 9–11-синф ўқувчилари эса «Буюк ёш авлод» жамоаларига бўлинган ҳолда қамраб олинди.

– «Миллий тикланишдан – миллий юксалиш сари» ғояси атрофида бирлаштиришга ҳаракат қилинаётган ушбу лойиҳанинг асосий мақсади, ёшларнинг сиёсий онги ва ижтимоий фаоллигини ошириш,

ўз ҳаёти давомида жамият манфаатлари билан яшайдиган ёшларни тарбиялаб бера оладиган янги тизим – «Жамоада ва жамоа орқали тарбия» тизимини яратишдан иборатдир. Индивидуал ва оммавий тарбия қилиш тизимларидаги ишлар орқали кучли ахборот тазйиқлари остида кимни ва нимани қўллаб-қувватлаш кераклигини аниқ биладиган ёш авлод шаклланади. «Жамоада ва жамоа орқали тарбия» тизимида «Буюк ёш авлод» «Темурийлар»га, «Темурийлар» эса «Юлдузчалар»га доимий равишда етакчи ва намуна сифатида тўғри йўлни кўрсатади, – дейди лойиҳа асосчиларидан бири Мудофаа вазирлиги фахрийлари ишлари бўйича Марказий кенгаши раиси, истеъфодаги полковник Абубакир Наврўзов.

Ушбу лойиҳа мутахассис ва масъуллар томонидан юқори баҳоланди. Келажакда бу лойиҳани барча мактабларда жорий этишга қаратилган амалий ишлар бошлаб юборилди.

Шалола ШЕРАЛИЕВА

Муаллиф суратга олган

ШОВУЛЛАГАН БИР АЗИМ ДАРЁ

Бу инсон билан кўп суҳбатлашганмиз, яқиндан танийман, деб айта олмайман. Бир марта тахририят топшириғи билан Самарқандда бўлиб, суҳбатлашганмиз. Шу ерда бироз эзмалик бўлса-да, айтиб ўтишим жоиз: суҳбатлашганмиз деб сал катта гапириб юбордим. Қанақа суҳбат? Тиғиз иш орасида кўришдик, ишлари жуда кўплигини, вақт топиб, албатта газетамизга интервью беришини айтди. Мақсадимни айтишга улгурдим холос, ҳар эҳтимолга қарши деб саволларимни қоғозга тушириб олган эдим. Шу қоғозни бердим-у, кўнглимдан «жавоб ололмасам керак», деган ўй ўтди. Адашган эканман, орадан кўп ўтмай, пойтахтдаги тахририятимизга жавоб келди ва бу суҳбат газетада эълон қилинди. Бу инсон – таниқли публицист, шоир, адиб, шовуллаган бир азим дарёдек ижодкор Фармон Тошев.

Ёзувчилар билан суҳбат осон бўлмайди. Оддий бир газета мухбири билан суҳбатлашар эканми-йўқми, умуман, шу инсон суҳбати муносибманми ўзи, деган ўй ва ҳаяжонда ишга киришаман мен. Машхур публицист ҳақида кўп эшитган бўлсам-да, мени қандай қабул қилишини билмаганман. Адиб билан кўришганимизнинг дастлабки дақиқалариданоқ ўртадаги бегоналик ариган, бунга унинг бугун гоёта ноёб саналган самимияти сабаб бўлган.

Ҳа, бугун адиб Фармон Тошевдан ўқиймиз.

Мен адабиётшунос эмасман, оддий ўқувчиман. Ва кўнглимдан жой олган асарларни сизларга-да илинаман.

Атрофимизда турфа воқеалар юз беради, турфа тақдирларга дуч келамиз. Эътибор бергандек бўламиз, ачинамиз, фикр билдирамиз. Бироқ адибнинг нигоҳлари барибир бошқача-да, кузатувлари бошқача, хулосаларида сабоқ бор.

«Омонат»даги ҳикояларни ўқиб, кўнглимдан айнан шу ўйлар кечди. Булар барчаси, яъни қахрамонлар атрофимиздаги одамлар-ку, ёнимиздаги тақдирлар, саволларимиз, ўйларимиз, хатоларимиз...

«Ногиронлик» деган биргина ҳикояда жамиятда урчиб кетган айрим иллатлар ҳаётини мисолларда, халқона тилда тасвирланган. Келинг, шу ерда ҳикоядан бир парчани келтирайлик-а:

« – Салимаҳоннинг маъракаси ниҳоятда зўр ўтди. Беш хил овқат сузилди. Дастурхонда одамнинг жонидан бошқа ҳамма нарса бор. Укангиз ҳам валлакат одам-да! Хотинидан ҳеч нарса аямайди.

– Сиз, хотинларга молпарастлик деган нарса қон билан кирганда-а? Ҳамма нарса ниёфату тақинчоқ билан ўлчайсизлар. Оддий дастурхон атрофида бундоқ маънили суҳбат қилиш хаёлларингизга ҳам келмас керак.

– Сизга эса сиёсатдан бошқа нарса ёқмайди. Мажлисида, идорада ўтириб

қунингизни ўтказасиз. Аёл бўлгандан кейин аёлга ўхшаб яшайди-да, хўжайин. Мен бечора укунгизни мақтаб, сизга дардимни очмоқчи бўлиб ўтирибман-а. Гапингиз йиғилишдаги маърузангизга ўхшаб кетяпти.

Кайфияти яхшилиги учунми, ишқилиб, Аҳмадали сал паст кетди.

– Узр, хотинбой, сал қизишибмиз-да. Нима арзи ҳол экан, қулоғим сиз-да.

– Ҳалиги маъракага етти нафар аёл келди. Овсиним, мен, институт ректорининг, Салим прокурорнинг, ҳоким ўринбосарининг, газ каттасининг, кейин кўшнимиз Ибодулла қассобнинг хотини. Ҳаммаси иккинчи гуруҳ ногиронлигини олишган экан. Эрдам ёрдам беришибди. Ҳар ойда маошларига кўшимча 100 минг сўм келиб тураркан.

– Қанақа ногиронлик, Нигора, улар тоғни урса, толқон қиладиган аёллар-ку?! Ибодулла қассобнинг хотини, адашмасам, боғча мудираси. Эрининг топгани етмаганидек, болаларнинг ҳақидан ҳам бўкиб гўшт ейди. Ректорнинг аёли яқинда Америкага – болаларининг олдига бориб келди. Уларнинг нимасига ногиронлик гуруҳи беришаркин?

– Ана шунақасиз-да! Оғзимдаги гапимни ёқамга ёпиштирасиз. Замонни ўз қаричингиз билан ўлчайсиз. Мен ҳам шу жамиятга хизмат қиляпман. Ўша хотинлар ҳам. Мақсадга биров ундай эришади, биров бундай. Биров яхши яшайди, биров ёмон. Яратган эгам, ҳамманинг ўзига яраша насибау ризқини бериб қўйибди. Бошқалар сизга ўхшамагани учун айбдор эмаску!»

Азиз ўқувчи, шу парчадаги эр-хотиннинг баҳсида кўзларимиз кўниккан ҳаётини муаммолар, иллатларга тутилган кўзгуни сиз ҳам ҳис қилдингизми?

Аёл бир амаллаб эрини кўндирди. Ўша, ҳаётимизга сингиб кетган таниш-билишчилик билан ногиронлик ҳам ҳал қилинди. Асосий томоша кейин бошланди. Бу ногиронлик аёл

бошига, оилага қандай маломатлар келтиришига сабаб бўлганини билишни истасангиз, бу китобни ўқишни тавсия қиламиз.

«Дўкон» деган ҳикояни, албатта ўқишингиз керак. Эзгуликларнинг аввали ҳалоллик билан бошланади, шубҳасиз. Беш боласи билан бева қолган, ўзи муҳтож бўлса-да, бировнинг ҳақини учун ўртаниб, уни қайтармагунича кўнгли жойига тушмаган аёллар орамизда кўпми? Кўп эмас, аммо бор, улар. Етимларини ҳаром лўқмадан ҳазар қилиб вояга етказган оналар бор.

Инсон умри давомида кўп синовларни бошдан кечиради. Буни ҳаёт дейдилар. Ҳикоя қахрамони ҳам кўп кўргиликларни бошдан кечирди, аммо тўғри йўлдан тоймади. Ҳалолликда ҳикмат кўп. У ҳаётининг ўнгликида кетишида онасининг эзгу амали сабаб бўлган деб билади. Ўша «топиб» келган 25 сўм пулини онаси эгасига қайтармагунича қанчалар куйиб-пишганлари...

Ўқиймиз: «Онажонгинам! Ўша дўкон машмашасидан сўнг ўзимни ўнглаб ололмасам керак, деб ўйлагандим. Ҳар эшикка сарғайдим, дуч келган ишни қилдим. Аммо тарбиянгиздан чиқмадим. Мехр-муҳаббатингиз, ҳаммон қулоғим остида жаранглаб турган ўгитларингиз, фариштадек сиймонгиз мени қўллади, онажон!

Кавказ болага қайтарган омонатингизни эслайман. Рухингиз шод бўлсин, бугун юзлаб одамларга сизнинг ўша қарзингизни қайтаряпман».

Имкон бўлганида ҳар бир ҳикояга батафсил тўхталган бўлар эдим. Бу эса менинг назаримда мутолаа завқига пурта етказди. «Магадан бобо», «Ота», «Мени кечиринг, она» ҳикоялари сизнинг ҳам кўнглингиздан жой олишига ишонман.

Келинги пайтларда адибимиз ёзганларида панд-насихат кўпроқ акс этмоқда. Айниқса, шеърларида кўп. «Омонат» китобининг охирида ёзувчининг «Мен англаган ҳикматлар»га эътибор қаратишингизни истардим.

Менинг назаримда бу ҳикматлар бирданига пайдо бўлиб қолган эмас. У адибнинг ҳаёт аталмиш муаллимдан олган сабоқлари, хулосалари махсулдир.

Айнан шу ҳикматлар учун ҳам бу китоб кўнгли мулки бўлиб, жавонингиздаги жавоҳирлар қаторида туришга арзийди. Келинг, тафсилотлару тавсияларни бир четга қўяйлик-да, ҳикматларга эътибор берайлик.

«Инсондаги фазилатлар ўртасида чегара-чиқиқ борлиги аён. Лекин у шу қадар нозикки, қилча ҳаракат билан бирдан иккинчисига ўтиб кетиш мумкин. Масалан, ортиқча мақтов – лаганбардорликка, меъёридан ортиқ сўзлаш – лақмаликка, эҳтиёжга тизгин бермаслик – очкўзликка олиб келади. Аксинча, яхши фазилатларга ҳам шу тариқа ўтилади. Фақат бу нозикликни фаросатлиларгина англайдилар, холос».

«Чимилдик қалбнинг нозик ториғи илинган сўзанадир. Келин-куёв баланд овозда гапиришса ҳам у узилиб кетиши мумкин».

« – Бобожон, Сизнинг болагингизда нега компьютер бўлмаган?

– Ихтиро қилишмаган-да.

– Нега?

– Кўпроқ китоб ўқисин, дейишган бўлса керак-да...»

«Ота-онамизнинг олдида бор-йўғи битта қарзимиз бор – яхши одам бўлиш».

«Ҳамду санага мойил олим ёки шоир жамиятга бошқалардан кўра кўпроқ зиён етказди».

«Дабдабали тўйни одатда катталар, пули кўплар қилишади, биз эса оддий фуқаро ўртасида ортиқча харажат зарари хусусида маъруза ўқиймиз».

«Ватанни таърифлаш уни севиш дегани эмас».

«Мураса – маданиятликки эмас, манфаатларнинг мос келиши ҳам».

Ҳа, ҳикматлар ҳаёт ҳақиқатларидир. Сўзимни таниқли адибимизнинг қуйидаги ҳикмати билан якунласам, табиийки, ўқувчиларимизга мақсадимиз янада теранроқ англашилади:

«Газета ўқимаган, телевизор кўрмаган одамни айбламаслик мумкин-дир, лекин китоб мутолаа қилмагани кечириб бўлмайди».

Инобат ИБРОҲИМОВА,
«Vatanparvar»

МИРОЛЮБИВАЯ ПОЛИТИКА – В ДЕЙСТВИИ

ПРИОРИТЕТЫ ПОЛИТИКИ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН В ОБЕСПЕЧЕНИИ БЕЗОПАСНОСТИ ЦЕНТРАЛЬНОАЗИАТСКОГО РЕГИОНА

Политика Республики Узбекистан, базируясь на положениях международного и национального права, рассматривает обеспечение безопасности в контексте строительства демократического правового государства, осуществления социально-экономических реформ, утверждения принципов равноправного партнерства, взаимовыгодного сотрудничества и добрососедства в международных отношениях, последовательного формирования международной системы безопасности, сохранения и укрепления всеобщего мира.

Вместе с тем следует ретроспективно вспомнить, что независимому Узбекистану в 90-е годы XX столетия достался целый клубок исторически обусловленных и нерешенных транс-

граничных и региональных проблем, которые грозили в любой момент перерасти в жесткое противостояние между государствами Центральноазиатского региона.

В последние годы наша страна, проводя трехуровневую внешнюю политику (*международный, региональный, межгосударственный уровни*), важнейшим вектором своей деятельности определил Центральноазиатский регион. Именно здесь наше государство сосредоточило усилия по обеспечению безопасности и наметило приоритетные направления военной политики.

Принципиально новые подходы Президента Республики Узбекистан Ш.М. Мирзиёева к формату политико-дипломатического, экономического и иного общения, а также предложенные им конструктивные инициативы способствовали кардинальному улучшению климата межгосударственных взаимоотношений в Центральноазиатском регионе.

Открытая и всеобъемлющая внешнеполитическая деятельность страны, основанная на общепризнанных духовно-нравственных ценностях, нормах международного права, с учетом менталитета, традиций, обычаев и жизненно

важных интересов народов Центральной Азии в короткие сроки дала свои положительные результаты. Прорывным в этом плане стал 2017 год, придавший решительный импульс всему региональному развитию на последующие годы.

Активная и добрососедская внешнеполитическая деятельность Республики Узбекистан позволила в последние годы значительно минимизировать конфликтный потенциал в регионе, обеспечить доверительные и дружеские отношения между Центральноазиатскими государствами, а также укрепить взаимосвязи со всеми ведущими странами мира.

И сегодня можно с уверенностью констатировать, что в Центральной Азии создан абсолютно новый по содержанию и качественному наполнению контур межгосударственных отношений, фундаментальным стержнем которого стали историческая общность народов, стабильность и политическая предсказуемость, взаимный учет широкого спектра национальных интересов и высокая духовность.

Полковник Р. ХАЛИЛОВ,
начальник кафедры Военной безопасности Академии ВС РУ, доцент

БДИТЕЛЬНОСТЬ – ТРЕБОВАНИЕ ВРЕМЕНИ

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ СЕТИ ИНТЕРНЕТ для продвижения идеологий и формирования массовых протестов

На сегодняшний день при всех достоинствах повсеместного распространения сети Интернет, делающего общество более открытым и свободным, глобальная сеть стала одним из каналов распространения деструктивной идеологии, средством связи, координации проводимых экстремистских и террористических акций, инструментом вовлечения новых членов в ряды радикальных структур. Интернет используется не только для проведения протестных общественно-политических акций в различных странах, но и для организации массовых беспорядков и погромов.

В глобальной сети насчитывается множество сайтов экстремистской направленности, при этом организации-провайдеры и владельцы сетевых ресурсов, предоставляющие услуги по размещению сайтов, фактически не несут ответственности за содержание размещаемой на них информации.

Свободный доступ к информационным ресурсам сети Интернет при отсутствии достаточных правовых

механизмов регулирования данной сферы предоставил отдельным лицам, организациям и объединениям, преследующим противоправные, в том числе экстремистские и террористические цели, новые возможности, прежде всего, для распространения информационно-пропагандистских материалов, вовлечения в свои ряды новых членов и т. д.

Активное использование так называемых социальных сетей для анализа личной информации, вводимой пользователем при регистрации на сайте или в опросах, даёт возможность определить его отношение к той или иной проблеме.

С пользователями, наиболее заинтересованными в деятельности объединения или подходящими для выполнения какого-либо задания, устанавливается контакт. Кроме того, в социальных сетях создаются закрытые сообщества, в которых распространяются материалы экстремистской направленности, участникам сообщаются сведения о месте и времени проведения акций и осуществляется координация деятельности экстремистских группировок.

Особое внимание создатели указанных закрытых сообществ и групп обращают на молодых людей, имеющих склонность к зависимости от социальных групп (*социальных сетей*). Зачастую

таких молодых людей отличает наличие неврозов различного происхождения и синдрома дефицита внимания. Подростки, в поведении которых присутствуют подобные признаки, являются наиболее уязвимыми для агитационных механизмов, используемых молодежными объединениями экстремистской направленности.

На большинстве сайтов экстремистской направленности существуют разделы, содержащие фото- и видеоматериалы, наглядно показывающие «успешную деятельность» членов такого объединения или «зверства» их оппонентов. На данных сайтах регулярно проводятся опросы посетителей и публикуются их результаты. Посетителям подобных сайтов предлагается принять участие в форуме, пообщаться в режиме реального времени, оформить подписку на получение новостей, внести пожертвования на поддержку объединения.

Единственным способом связи с редакторами подобных сайтов является электронная почта или отправка сообщения с использованием специальной формы, данные с которой автоматически передаются администрации сайта. Это позволяет полностью обезличить владельцев Интернет-ресурса.

Также для организации своих экстремистских акций молодежные объединения широко используют

новые технологии, среди которых следует особо выделить информационно-коммуникационные, основанные на возможности быстрого обмена информацией с помощью сети Интернет и мобильной связи. Примером такой активно развиваемой технологии является Флэшмоб, который может стать действенным средством воздействия на общественное сознание, придать видимость массовости, широкой поддержки населением и социальной значимости проводимых акций. С его помощью в нужный момент можно скрытно и быстро собрать большое количество людей в требуемом месте, исходя из поставленных целей. Использование флэшмоб технологии, например, активистами молодежных объединений экстремистской направленности, является одним из новых направлений в тактике проведения противоправных акций.

Одним из немаловажных элементов противодействия является профилактика экстремизма, включающая воспитательную работу с молодежью, организацию соответствующего информационного сопровождения деятельности органов государственной власти в средствах массовой информации, использование положительного потенциала общественных и религиозных объединений.

А. ВИНОГРАДОВ

АРМОН

1941 йил иссиқ ёз ойлари, Тахтапулдаги ҳовлимиз ўртасидаги оқ ўрик дарахти соясига сўри қўйилган. Ёнидаги шохга беланчак осилган. Унда уч ойлик гўдак ётибди. У бетоб. Ҳовли лик тўла одам. Гўдакнинг касали ҳеч кимнинг юрагига сиғмайди. Чунки хонадоннинг кечагина тиббиёт техникумини битириб, қўлига диплом олган иккинчи фарзанди Собиржонни урушга кузатишмоқда. Катта ўғил Ғафуржонни кузатишганига эндигина бир ой бўлган.

– Оллоҳ жонингни тошдан яратган экан, – деб айтгандилар онам. – Бўлмаса, олов-оташ бўлиб иситмалаб ётсанг ҳам ёлғиз қолдириб, акангни кузатгани кетгандик. Қайтганимизда шукурки, анча ўзингга келиб қолибсан. Бу ҳам Оллоҳнинг меҳрибончилиги. Кетиш олдиан Собиржон тепангга келиб, бағрига босиб, яна беланчакка ётқизиб қўйганди.

Икки ёшга тўлганимда Ғафур акам яраланиб қайтиб келганлар. Йиллар ўтди. Мен улғайдим. Ўша оқ ўрик шохига осилган арғимчоқда роса учганман. Эсимда бор, ота-онам акамдан хат пойлашарди. Хат келган кунни уйимизда байрам эди. Афсус, байрамлар узоққа чўзилмади. Акамдан умуман хабар бўлмади қолди.

Маҳалламизда Омон ака исми ҳарбий киши бор эдилар. Беш-олти ёшимда онам билан Омон аканикига қатнаганларимизни эслайман.

Бир кун онам духобага ўраб қўйилган хатларни ўша кишига олиб бориб бердилар. Ҳеч қандай натижа бўлмади. Духобага ўралган ўша хатларни, акамнинг дўппиларини онам йиллар давомида сақладилар. Тишлаган нонлари эса то уйимиз бузилгунга қадар деворда осилган турганди. Ота-онамдаги ушбу соғинч ҳисси, қўни-қўшни, маҳалла-кўй аҳлининг фарзандлари урушдан қайтгандаги севинчи ва бир пайтнинг ўзида изтироблари мурғак қалбимга илҳом солган бўлса, не ажаб...

Билганимда кўрмаслигимни,
Тўйиб-тўйиб қараб олардим,
Юзингизни, қиёфанингизни.
Кўз олдимда сақлаб қолардим,
Беланчакда ётган бўлсам гар,
Жажжи кўлим узатгандирман.
Кетар чоғи сўйсангиз ёшлар,
Кўзингиздан узилгандир ҳам.
Охирги бор онамни қучиб,
Кўкрагига қўйгандирсиз бош.
Отам билан хайрлашганда,
Ёқангизга томганмиди ёш?
Армоним йўқ битта кўрсам деб,
Йиғлаб-йиғлаб ўтдилар онам,
Эшик пойлаб келиб қолар деб
Армон билан ўтдилар отам.
Ишонман энди гўдаклар,
Шодон-қувноқ ўсарлар доим.
Осмонимиз узра тинчликни,
Узинг сақла, қодир Худойим.

Йиллар ортда қолди. Ўша армон кўксимда мен билан бирга улғайди. Шукурки, кексалик остонасига ҳам етиб келдим. Фарзандлар

камолини, бахту иқболини кўришлик насиб этди. Набиралар ҳам улғайиб, эл корига ярайдиган бўлишди. Эваралар ҳам бирин-кетин кўпайишмоқда. Гоҳ-гоҳида уларга сабоқ дарсини ўтаман. Бугуннинг қадрига етишни, тинчлик ва бахтиёрликни асраб-авайлаш зарурлигини айтаман. Тинчликка эришиш йўлида Собир акамга ўхшаб армон билан дунёдан кўз юмганларни сўзлайман. Истиклол, тинчлик каби муқаддас туйғуларни доимо ҳис қилиб яшашликка даъват қиламан. Ёшим етмишдан ошган бўлса ҳам ўша армон, ўша соғинч қалбим тубида ҳамон уйғоқ:

Ногаҳонда ўтириб шу дам,
Яна ёдга келдилар акам,
Дилгинамда уйғонди алам:
Қани эди, энди қайтсангиз.
Тишлаб кетган нонингиз қолди,
Собир деган номингиз қолди.
Қаерларда жонингиз қолди,
Қани эди, энди қайтсангиз.
Жигаримнинг бир чети пора,
Оти ўчсин урушининг қора.
Набиралар кўрмаса зора,
Қани эди, энди қайтсангиз.
Истиклолга эришган юртим,
Истиклолдор бахт ва ғурурим.
Ҳаёт бугун қандай сурурли,
Қани эди, энди қайтсангиз.
Турмушимиз гўзал, фаровон,
Завқ-шавқлидир ҳар бир ўтган он
Мени армон ўрттайди ҳамон,
Қани эди, энди қайтсангиз.

ЎТТИЗ ЙИЛКИ...

Жанг тугади, совида ўқлар,
Юракларга чўкди ҳижрон, ғам.
Кўплар қайтди, кўплар қайтмади,
Ҳалок бўлди йироқда акам.
Ўттиз йилки... юракда соғинч,
Онам йўлга тиккан кўзини.
Кўзларида қатра-қатра ёш,
Гулга бурқар босган изини.
Ўттиз йилки... осуда Ватан,
Яйраб меҳнат қилар ҳар киши.
Ором бермас уларга сира,
Ҳар кунги бу, рўзгор таъвиши.
Чаманзорга айланди бугун,
Замбараклар из қолдирган ер.
Аммо акам жангдан қайтмади,
Тугамади лабда қотган шеър.
Вайроналар ўрнида гуллар,
Ҳар ён ҳушбўй атир таратмиш.
Қанча-қанча жанг ўтган йўллар,
Тамом ўзга ҳусн яратмиш.
Жанг тугади, ўқлар совида,
Бўстон бўлди, вайрона қишлоқ.
Аммо онам қалбида алам,
Ва жароҳат битмаган бироқ...

1975 йил

Муқаддас АБДУСАМАТОВА

Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлигининг ташаббуси билан мамлакатимиздаги барча умумтаълим мактабларининг 10-11-синф ўқувчилари ўртасида мудофаа вазирининг кубоги учун анъанавий ўтказилиши йўлга қўйилган «Ватанпарварлар» ҳарбий-спорт мусобақаси ўсиб келаётган ёшларда ҳарбийликка ҳавас уйғотиб, уларни ватанпарварлик руҳида тарбиялашга ҳисса қўшмоқда.

ФИНАЛЧИ ЖАМОА НОМИ АНИҚЛАНДИ

Нукус гарнизонидаги ҳарбий қисмлар негизда ўтказилган мусобақанинг Қорақалпоғистон Республикаси босқичи 17 та шаҳар ва туманлардан энг сара жамоаларни сафлаб берди. Ўқувчилардаги ҳаяжон, ғалабага бўлган шижоати, ҳарбийча қатъият беллашувнинг ҳар бир шартда кўзга яққол ташланиб турди.

Мусобақа низомига кўра, беллашувда ҳар жамоа таркибида 7 нафар ўғил ва 3 нафар қиз иштирок этишига рухсат берилган. Ҳарбий-спорт мусобақасининг 1-шартига кўра, ёшлар пневматик милтиқдан назорат этиш машқи орқали мерганлик маҳоратини намоиш этди.

«Ҳарбий эстафета» деб номланган 2-шартида иштирокчилар автоматни нотўлиқ қисмларга ажратиши ва йиғиши, газга қарши ниқобни кийиши ва юк автомобилининг ғилдирагини айлантириб югуриши керак бўлди. Бу шартда жамоадан 4 нафар иштирокчи қатнашди.

«Сафда кўшиқ айтиш» деб номланган кейинги шартда жамоалар сафда шахдам қадамлар билан юриб, ҳарбийча кўшиқларни жонли ижро этиши белгиланган. «Темур тузуклари» билимдони» деб номланган шартда ўқувчилар 5 тадан саволга жавоб бериши ва уларнинг ҳар бири учун қўшимча балл эгаллаши мумкин бўлди. Мусобақанинг ҳар бир шартда вақт мезони билан адолатли баҳолаш механизми асосида иштирокчиларнинг хатти-ҳаракати баҳолаб борилди.

Яқуний натижаларга кўра, барча шартлар бўйича юқори натижа кўрсатган Нукус шаҳрининг 46-умумтаълим мактаби жамоаси шохсупанинг учинчи поғонасидан жой олди. Тўрткўллик ёшларга озгина имконият етмади ва улар фахрли иккинчи ўринга лойиқ деб топилди. Мусобақанинг мутлақ ғолибига эса Кегейли туманидаги 41-умумтаълим мактаби жамоаси айланди.

Ғолиб ва совриндорлар ташкилотчилар томонидан кубок, медаль, диплом, фахрий ёрлик ҳамда эсдалик совғалар билан тақдирланди.

Шимоли-ғарбий ҳарбий округ
матбуот хизмати

МАРДЛИК – МАНГУЛИК

Уруш тегирмонидан омон чиқиб, салкам бир асрга тенг умр кўриш ҳаммага ҳам насиб этавермайди. Тошкент вилоятининг Юқори Чирчиқ тумани, «Бирлик» МФИ Зафар кўчаси, 15-уйда истиқомат қилиб келаётган Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиси Бексеит Баймирзаев ана шундай инсонлардан бири.

Бексеит отага эҳтиром кўрсатиб, унинг хонадонидида меҳмон бўлганлар 97 ёшли уруш фахрийсининг тетиклигидан ҳайратланган бўлса, ажаб эмас. Чунки меҳмонларни қучоқ очиб кутиб олган отахоннинг кўкрагидаги орден-медалларсиз кўрган одам 97 ёшни қаршилаган деб ўйламайди.

Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари академияси Умумқўшин факультети курсантлари ва офицерлари, Юқори Чирчиқ тумани мудофаа ишлари бўлими ходимлари, маҳалла фаоллари, шифокорлар ҳамда тумандаги 24-умумтаълим мактаби ўқувчиларидан иборат гуруҳни 97 ёшли уруш фахрийси бир томони кенг далаларга туташиб кетган ҳовлисидаги сўрида хурсандчилик билан кутиб олди. Бексеит отага аталган совға-саломлар топширилгандан кейин бир пиёла чой устида бугунги осуда ҳаётимизни таъминлаган, юртдошларимизнинг ғалабага қўшган жасорати хотирланди.

– 1942 йили Педагогика билим юртида ўқиб юрган кезларим фронтга чақирув қоғози келди, – отахон ўз бошидан кечирганлари ҳақида хотирлар экан, барчанинг диққат-эҳтибори бир нуқтага жамланди. – Аввалига Куйбышев (ҳозирги Самара) шаҳридаги Сержантлар тайёрлаш марказида 3 ойлик курсга жўнатишди. Шундан сўнг 1-Украина fronti 164-алоҳида

ГЕНЕРАЛНИ АСИР ОЛГАН ЎЗБЕКИСТОНЛИК ЖАНГЧИ

артиллерия бригадаси таркибидида алоқачи, кейинчалик 82 мм миномёт батальонида бўлинма командири сифатида жангларда қатнашдим. Батальонимиз Украина, Польша ва Чехословакиянинг ўнлаб шаҳарларини фашист босқинчиларидан озод қилиб, ғалабани 10 май куни Прага остонасида кутиб олганмиз.

Уруш ўз номи билан уруш. Жангларда кўплаб қуролдош дўстларимдан айрилдим. Бир неча марта фашистларни асирга тушириб келиш учун жўнатишган разведка гуруҳларидида қатнашдим. Командирлар томонидан берилган топшириқларни бажариш чоғидаги хизматларим учун «II даражали Ватан уруши», жанговар «Қизил байроқ» орденлари ва бир қатор медаллар билан тақдирландим.

Прага остонасидаги сўнгги жангдан кейин батальондаги ёши катта жангчилар ўз Ватанига жўнатишди. Мен бошқа қуролдош дўстларим билан 1- ва 2-Узоқ Шарқ frontiда япон империалистларига қарши урушда қатнашдим. Жангчи учун энг қадрли бўлган «Қизил Юлдуз» орденини айнан япон урушидаги қахрамонлигим учун беришган. Жангларнинг бирида бўлинма билан душман қўмондонлик штабни ишғол қилдик. Қаршилиқ кўрсатиш бефойдалиги, тепада бизни қўллаб-қувватлаб турган авиация борлигини билган ва кўп қон тўкилиши мумкинлигидан чўчиган япон аскарлари қўмондонлик штабининг генерал ўтирган хонасини кўрсатиб юборди. Ўзини харакири қилишга улгурмаган генерал ҳам таслим бўлишдан бошқа чора топа олмаганди... Қишнинг қаҳратон совуғи, иссиқ ва ёмғирли кунлар, озиқ-овқат танқислигига қарамай душман устидан ғалаба қозондик. Не-не навқирон йигитлар уруш майдонларида нобуд бўлишди. Улар қа-

торида укам Мамай Баймирзаев ҳам бор эди. Урушдан кейин укамнинг тақдирини сўраб-суриштирганимда Мамай Сталинград учун бўлган жангларда ҳалок бўлганлигини аниқладим. Яна бир укам – Тоғай Баймирзаев менга ўхшаб фронтдан эсон-омон қайтиб келган.

Хонадонимга меҳмон бўлиб келган ўғил-қизларим! Биз кўрган кунлар ҳеч қачон сизларнинг бошингизга тушмасин. Тинч-осуда кунларнинг қадрига етиб, фақат илм олиш орқали юртимиз келажакнинг пойдеворини мустақамлашда ўз ҳиссангизни қўшинг. Ватан ҳимоячиси бўлишга аҳд қилган бўлғуси офицерлар, сизларга насиҳатим шуки, ҳамиша ўз севган касбингизга содиқ бўлиб, шарафли касбингиз ортидан фақат ва фақат хурмат-эҳтибор топинг.

Бексеит Баймирзаев юртимизга, тинчлигимизга, тўкин ҳаётимизга шукроналик келтириб, ёшларни ана шу тарзда дуо қилди.

Мактаб ўқувчилари ва курсантларга ҳамроҳлик қилган Қуролли Кучлар академияси офицерлари – полковниклар Муҳиддин Умаров, Ҳикматулло Тўхтабоев, Юқори Чирчиқ тумани мудофаа ишлари

бўлими бошлиғи подполковник Азамат Мусакулов, 24-умумтаълим мактаби ҳарбий тайёрлик бўйича ўқитувчиси Маматали Авазов отахоннинг ўғитлари ва уруш хотиралари ёшларда ватанпарварлик, юртга садоқат туйғуларини янада мустақамлашни таъкидлади.

Тадбир ташкилотчилари «Бирлик» МФИ Чаманзор кўчаси, 48-уйда қарилган гаштини суриб келаётган Андакул ота хонадонидида ҳам меҳмон бўлдилар. 1943 йили фронтга жўнатишган Андакул Худойбергенов Беларусь frontiда фашист босқинчиларига қарши жангларда қатнашди. 1945 йил бошида чап қўлидан оғир яраланган ўзбекистонлик жангчи ҳарбий комиссия қарори билан демобилизация қилиниб, кўксидида бир қатор медаллар ва I даражали «Ватан уруши» ордени билан юртига қайтиб келди. Урушдан кейин 30 йилдан ортиқ Юқори Чирчиқ тумани санитария-эпидемиология бўлимида фидокорона ишлади.

Яқунда мактаб ўқувчилари ва курсантлар уруш фахрийларининг ҳовлиларида ободонлаштириш ишларини амалга оширди.

Асқор РЎЗИБОЕВ,
«Vatanparvar»

«Ленинград учун жанг». Бу атамани эшитган киши кўз ўнгида қамалда қолиб, таъминотдан узилган шаҳар, чорасиз кишилар, сон-саноксиз жасадлару тинимсиз снаряд ёғдираётган фашист душманлари гавдаланади. Ҳа, бу жанг Иккинчи жаҳон урушининг энг драматик эпизодларидан бири эди.

1941 йилнинг 8 сентябрида бошланган қамал 1944 йилнинг 9 сентябрига қадар давом этади. Совет қўшинлари 1943 йилнинг январь ойида «Учқун» операциясини ўтказгач, Ленинград шаҳри қамал ҳолатидан аста-секин озод бўла бошлайди. Ўша шафқатсиз жангларда Парда бобо Рўзиев ҳам иштирок этган эди.

«ҚАДРЛИЛАР САФИДАМАН...»

Марказий ҳарбий округдаги подполковник Асқар Юсупов командирлик қилаётган сафарбарлик чақируви резерви батальони шахсий таркиби қахрамон бобо ҳолидан мунтазам хабар олиб туради. Самарқанд вилоятининг Пастдарғом тумани Болтали маҳалласида истиқомат қилаётган отахон бу йил 98 ёшни

қарши олди. Унинг соғлиғи батальон фельдшери I даражали сержант Шаҳобиддин Давлетов томонидан доимий назоратда.

– Юртнинг энг керакли одамлари (ҳарбийларни назарда тутмоқда – У. С.) сени йўқлаб келса, ўзингни қадрли одамлар сафида эканлигингни англайсан. Худога минг шукр, фарзандларим, неварою чевараларимнинг доимий ардоғидаман. Бу ёқда ҳарбийлар ҳамиша хабар олиб турибди. Бундан ортиқ кексалик гашти бўлмаса керак, – дейди Парда бобо Рўзиев.

Батальон командири бошчилигидаги бу галги йўқлов ҳам бобога ўзгача завқ бағишлади, совға-саломлардан боши осмонга етди ва юрт ҳимоясида турган Ватан ўғлонларига омонлик тилади.

Майор Учқун САЪДУЛЛАЕВ

ТЕМУРИЙЛАР ДАВЛАТИДА ҲАРБИЙ КИЙИМ ВА ҚУРОЛ-АСЛАҲАЛАР

Армия давлат атрибутларидан бири саналганидек, армия шахсий таркибининг уст-боши, погон, шеврон, какарда каби фарқ қилувчи белгилари ҳам унинг атрибуту ҳисобланади. Амир Темур ва Темурийлар даврида жанг вақтида қўлланилган ҳарбий кийимларнинг намуналари ва ҳаттоки айрим парчалари ҳам бизгача етиб келмаганлиги сабабли уларнинг ҳақиқий ҳолатини кўрсатиб бериш мушкулдир.

Темурийлар даври учун хос бўлган кийимларнинг нусхаларини шакллантиришда XVI-XVII асрларга оид бўлган Мовароуннаҳр миниатюра тасвирлари асосий манба сифатида муҳим аҳамият касб этади. Бу тасвирлар орқали айрим ҳарбий кийимлар ҳақидаги тасаввурга эга бўлиш мумкин.

Ҳарбий қурол-яроғларни ишлаб чиқариш, ҳарбий кийимларни тайёрлаш ва жанг санъати Ўрта Осиёда қадимги даврлардан бошлаб тараққий этиб келиб, Амир Темур ва Темурийлар ҳукмронлиги даврида Шарқда энг юксак даражада ривожланди, мукаммаллашди ва такомиллаштирилди.

Қўшин бирлашмаларининг кийимлари бир-бирдан рангига асосан фарқланган. Шарофиддин Али Яздийнинг хабар беришича, Турк султони Боязид билан бўлган жанг олдида, Самарқанддан келган қўшиннинг ҳар бири алоҳида рангли кийимлари билан ажралиб турган, қайси қисмининг байроғи қизил рангда бўлса, уларнинг кийимлари, эгарлари, ўқдонлари, от ёпинчиклари, белбоғлари, найзалари, қалқонлари, гурзиларигача қизил рангда бўлган. Отлиқ қўшинлар эса отларнинг зотлари билан ажралиб турарди.

Ҳарбий кийим ва анжомлар қимматбаҳо ҳисобланиб, уларни оддий аскарлар сотиб олишлари қийин бўлган. Бу кийимлар ўрнида улар кўп ҳолларда қавилган пахта кийимлар, металл пластиналар қўшиб тикилган бош кийимларини ишлатганлар.

Ҳарбий кийим ички кўйлак, енги тирсақкача бўлган ва устан кийиладиган чакмон, кенг чолвор, пошнаси унчалик баланд бўлмаган ва ўткир учли этикдан иборат бўлган. Шунингдек, отлиқлар ва пиёдаларнинг кийимларида фарқловчи белгилар ва нишонлар ҳам бўлган.

Отлиқ жангчининг тўлиқ ҳарбий кийими ва анжомлари металл ҳалқали совут, дубулға, қўл ва оёқни ҳимояловчи махсус металл мосламалардан иборат бўлган. Зарбалар ва ёй ўқларидан жангчи думалоқ қалқон билан ҳимояланган, ўзи эса жангда махсус ғилофларда олиб юриладиган найза, қилич, ўқ-ёйдан фойдаланган.

Қурол-аслаҳалар ишлаб чиқаришнинг асосий марказлари Самарқанд ва Бухоро эди. Бу ердаги махсус устахоналарда совутлар, камонлар, камон ўқлари, шамширлар, ёй ва камонларга тортиладиган махсус иплар, дубулғалар, қиличлар, пичоқлар, қалқон ва бошқа шу каби ҳарбий анжомлар ишлаб чиқарилган.

Совутнинг мустаҳкам бўлиши учун кўкрак қисмида яна металл бўлаклари ўрнатилган. Машҳурроқ отлиқ жангчининг ҳарбий кийимлари ҳашамлилиги ва зийнатлари билан ажралиб турган. Шунга қарамадан асосий ҳарбий кийим-бош оддий совут бўлиб қолаверган.

Ўрта Осиё жангчисининг тўлиқ ҳарбий кийимлари ва анжомлари дубулға, совут ва унинг устидан

кийиладиган қабо-ёпинчик, шунингдек совут шимлар ва оёқ қисмини ҳимояловчи мосламалардан иборат бўлган.

Булардан ташқари Темурийлар даврига оид ҳарбий кийим-бошлардан дубулғалар ҳам кийилган. Дубулға – кўриниши ва шаклига кўра, турлича бўлган. Ярим шар ва чўзинчоқ шаклга эга бўлса ҳам, дубулғаларнинг аксариятида байроқча (ёки кокиллар) қўйиладиган махсус найчалар ўрнатилган. Уларга учбурчак нусхадаги рангли байроқчалар пат боғламлари, кокиллар, жиғалар ўрнатилганки, улар аскарнинг қайси бўлинмага тегишли эканлигини билдириб турган. Дубулға ичидан зарба кучини камайтирувчи махсус наматлардан фойдаланилган.

Жангчилар бахмал ёки чармдан тайёрланган ва тилларанг металллар билан безатилган махсус белбоғлар тақиб юрганлар. Бу белбоғларга камоннинг ғилофи, ўқлар учун садоқлар осиб юрилган. Белбоғлар бошқа матолардан ҳам тайёрланган. Белбоққа шунингдек, қилич ва шамширларнинг қинлари ҳам осиб қўйилган. Қилич ўнг томонга, шамшир чап томонга осилган.

Қилич – Ўрта Осиё киличи ўзининг эгилган шакли ва учига томон йўғонлашиб бориши технологиясига кўра, юқори сифатга эга бўлган ва айни вақтда чопиш, кесиш ва санчиш учун жуда қулай бўлган. Шу қулайликларига кўра, у икки тифли оғир шамширлардан афзал кўрилган. Қилич қалта дастали пичоқ билан бирга белбоғда олиб юрилган энг асосий совуқ қуроллардан бири саналган.

1740 йили Эрон Нодиршоҳнинг қўшини Самарқандни босиб олганида қўлга киритилган ўлжалар қаторида Амир Темурнинг қиличи, совути, дарвозани ва ҳатто соҳибқирон қабрига ўрнатилган яшил тошини ҳам ортиб, Машҳадга олиб кетилган. Кўп ўтмай тош ўз жойига қайтарилган, аммо дарвоза, совут ва қиличнинг дараги номаълум. Қилич ҳақидаги кейинги маълумот ўтган XX асрнинг бошларига тегишли. Инглиз олими Жексон 1903 йилда Амир Темур қиличини Техрондаги сарой музейида кўрганини ёзиб қолдирган.

Подполковник Б. ШЕРМАТОВ,
капитан Ё. РОЗИМОВА,
Қуролли Кучлар академияси ўқитувчилари

Миллий давлатчилигимиз тарихида аждодлар қолдирган бой мерос биз учун ғоятда аҳамиятлидир. «Темур тузуклари»да соҳибқирон бобомиз ўзи яратган улкан давлат асосларини ўн иккита ижтимоий тоифа билан белгилаб беради.

АМИРЛАР ҚАЙСИ УРУҒЛАРДАН САЙЛАБ ОЛИНГАН?

Улар қуйидагилар:
1) сайидлар, уламо, машойих, фозил кишилар;
2) ишбилармон, донишманд одамлар;
3) художўй, таркидунё қилган кишилар;
4) нўёнлар, амирлар, мингбошилар, яъни ҳарбий кишилар;
5) сипоҳ ва раият;
6) махсус ишончли кишилар;
7) вазирлар, саркотиблар;
8) ҳакимлар, табиблар, мунажжимлар, муҳандислар;
9) тафсир ва ҳадис олимлари;
10) аҳли ҳунар ва санъатчилар;
11) сўфийлар;
12) савдогар ва сайёҳлар.

Демак, давлат шу тоифадаги инсонларга суянгани учун тараққий этди, яшнади. Тузукларда мазкур ижтимоий тоифалар хусусида сўз юритилар экан, вазирлар борасида алоҳида тўхталиб ўтилган. «Вазирлар салтанат устунларидир. Улар мамлакат ободончилигини, раиятнинг тинчилигини, сипоҳларнинг бирлигини, хазина бойлигини доимо кўзда тутадилар. Давлат, салтанат ишларини юзага чиқаришда камчиликка йўл қўймадилар. Салтанатга зарарли нарсаларни қайтаришда молу жонини аямадилар», дейилади.

Юқорида келтирилганидек, давлат асосларини белгилаб берувчи тоифаларнинг тўртинчиси ҳарбийлар ҳисобланган. Шу ўринда тузуклардаги маълумотлар асосида амирлар ҳақида ҳам қисқача тўхталсак.

Тарихий маълумотларга кўра, амирлар асосан ҳарбий кишилар бўлишган. Амир Темурга тобе бўлган қирқ уруғдан ўн иккитаси ичидан амирлар сайлаб олинганини алоҳида таъкидлаш жоиз. Улар: барлос, арғин, жалоир, тулкичи, дулдой, мўғул, сулдус, тўғой, қипчоқ, арлот, тотор ва тархон уруғларидир. Амирлик рутбаси соҳибқирон бобомиз фаолиятининг дастлабки йилларида 313 кишига берилган. Булардан юзтаси – ўнбоши, юзтаси – юзбоши, юзтаси – мингбоши, тўрттаси – бекларбеги, биттаси амир ул-умаро (бош амир) бўлган. «Қолган саккиз мансаб, фикримча, сарой хизматида бўлган мансабдорлардан баъзи бирларига берилган бўлиши керак», деб ёзади тарихчи олим Бўривой Аҳмедов.

Тарихга назар ташлар экансиз, ҳар бир халқ, элатга ҳам ўзининг давлатини тузишдек буюк иш насиб этмаганлигини кўрамин. Ўтмишда қанча-қанча миллатлар ўз давлатини тузолмай, бошқа халқлар давлати таркибига қўшилиб кетгани ҳақиқат. Истиқлолга эришиб қурилган давлатимиз ҳам миллий давлатчилигимизнинг аждодлардан қолган бой тарихий тажрибаларига таянган ҳолда шаклланаётгани, бугун янги Ўзбекистон бўлиб тараққиётнинг муҳим босқичига қадам қўяётганида буни англаш, билиш ёш авлод учун муҳим аҳамият касб этади.

Подполковник Бобир САПАРОВ,
ЎЗМУ Ҳарбий тайёргарлик
ўқув маркази цикл бошлиғи

ЖАСОРАТ УНУТИЛМАЙДИ

ЛАШКАР БОШИ

(Иккинчи жаҳон уруши Қаҳрамони генерал-майор Собир Раҳимов ҳақидаги ушбу хотиралар 1993 йилда қогозга туширилган)

Ўзбек халқининг асл фарзанди, ифтихори, гвардиячи Собир Раҳимов ҳаёт бўлса, тўқсон ёшдан ошган бўларди. Фашист линкори снарядининг парчалари уни ҳалок қилмаганида у ҳозир миллий мустақиллигимиз рамзидай қаторимизда савлат тўқиб юрарди. Собир Раҳимов табиатан баҳодир, жисмонан паҳлавон, ҳаётда қувноқ ва хушчақчақ, аини вақтда ҳарбий бошлиқларга хос бирсўзли, теран фикрли буюк шахс эди.

Назаримда, Собир Раҳимов туғма командир эди. Гўё у ҳарбий хизмат учун туғилгандай эди. Шунинг учунми, у ўз тақдирини, бутун умрини ўз севимли касби – ҳарбий хизматга, Ватан ҳимоясига бағишлади ва шу мақсад йўлида жонфидо қилди.

Паҳлавон Собир Раҳимовни бор-йўғи уч марта кўрганман. Аммо шу учрашувларда ундан бир умрга тенг таассурот олганман. Мен уни ўзбек халқининг виждони, деб билганман.

1934 йил. Самарқанд. Биринчи учрашув

Дастлабки учрашув 1934 йили Самарқандда юз берган эди. Ўша кезларда халқимиз Ўзбекистон шўролар жумҳуриятининг ўн йиллигини байрам қилишга тайёрланмоқда эди. Мен «Колхоз йўли» деб аталмиш жумҳурият газетаси топшириғи билан Самарқанд давлат дорилфунунидан материал уюштиргани боргандим. Тасодифан ажиб бир воқеага дуч келиб қолдим: тахминан юз отлик сара йигит бир хилда беқасам тўн, шоҳи белбоғ боғлаган, чуст дўппини бостириб кийиб, пешонасини шойи қийиқ билан танғиб, кенг майдонда машқ қиляпти.

Ўзбекча, отлик аскарларга хос кавалерия маршига мос ҳарбий шарқий янграрди. Ҳарбий шарқий сўзлари қулоғимга ёқимли эшитиларди, нақароти тез-тез такрорланарди:

...Миршаропов дивизияси, олға!..

Ҳарбий шарқийнинг сўзларидан англадим: Самарқандда жойлашган Миршаропов дивизияси – ўзбек дивизиясининг отлик аскарлари Тошкентда бўладиган тантаналарда иштирок этиш учун ҳозирланмоқда. Мухбирлар учун бундай топилдик – бебаҳо гавҳар. Машқ майдонига кирдим.

Бир киши отлик, икки киши тик туриб машқни томоша қиларди. Оқ тулпорда ғоз туриб машқни кузатаётган киши дивком Миршаропов экан. Мен уни ёқасидаги бир жуфт ромбасидан, суратларда кўзга сингиб қолган сиймосидан танидим. Тик турганларнинг бири сиёсий бўлим бошлиғи Мирзоиров, ёнидагиси аскар комсомоллар раҳбари Набижон экан. Улар отликларнинг авангард раҳбарини мақтаб туришган экан. Набижондан сўрадим:

– Кимни мақтаяпсизлар?

– Парад бошловчи йиғма взвод командирини дивком аъло баҳолади.

– Фамилиясини ёзиб олсам майлими?

– Майли, – деди Мирзоиров. – Исми Собиржон, фамилияси Раҳимов. Яхши командир, аъло чавандоз.

Мен унинг эгарда ўтириши, отни бошқариши, машқдаги кўриниши ва ҳаракатидан кўзимни узолмадим. Эгарда қушдай ғоз ўтирибди. У бошқарётган қора тўриқ қиличдай бежирим, симобдай силлиқ оёқ ташляпти. Қулоқлари қамишдай, боши кўкка етгудай. Чавандознинг ўзи афсонавий баҳодирларни эслатадиган басавлат эди.

Машқлардан кейин икки оғиз сўз сўрашга улгурдим. Эскадрон командири камгап, камсуханли-

гиданми ёки шошилиб тургани учунми, ўзи ҳақида «Тошкентликман, ҳарбийга чақирилганимдан бери кавалеристман», деди, холос. Аммо отлик аскарлари ҳақида гапираркан, юзларида кулдиргичлари ўйнаб, садафдай тишлари ялтиллаб кетди.

Самарқанддан ёзган репортажларимда шу ҳақда гувоҳлик берганимдан мамнунман. Бироқ 1937 йили ҳарбий хизматга чақирилиб, ўзбек дивизияси сапёрлар батальонига борганимда сурштириб, у кишини тополмадим. Орадан сал ўтмай миллий қўшинлар, шу жумладан ўзбек дивизияси тугатилиб, миллий аскарлар Россияга хизматга юборилдик. Миршаропов ва унинг Собир Раҳимовга ўхшаш жанговар командирлари миллатчиликда айбланиб, ҳибсга олинди. Ўша мен кўрган миллий кийимда ўтказилган машқ ҳам уларга айбнома бўлибди. Қандай замон, не-не кулфатларни кўрмади, ўзбек ҳарбий зиёлиси...

1942 йил. Москва. Иккинчи учрашув

Иккинчи учрашувимиз ҳам жуда қисқа бўлди. 1942 йили мен Москвада ҳарбий инженерлик академиясининг қайта тайёрлаш уч ойлик курсини битириб, Ғарбий фронтга – 5-гвардиячи танк армияси ихтиёрига йўлланма олиб бораётганимда «Москва» меҳмонхонаси олдида шошилиб, «Эмка»га ўтираётган генерал Собир Раҳимовни кўриб қолдим.

Шу вақтга келиб Собир Раҳимов Харьков ҳимояси-ю, Москва мудофаасида катта жанговар хизмат кўрсатиб, «Қизил Юлдуз», «Қизил Байроқ» орденлари ва қатор медаллар билан тақдирланган, баткомликдан полкком ва дивкомликкача кўтаришган, урушга майор бўлиб кариб, гвардиячи генерал-майор даражасига етган ҳарбий саркарда бўлиб танилганди. Урушнинг ўша даврида миллий жумҳуриятлар ҳуқуқининг ортиши, уларда Ташқи ишлар вазирлиги, миллий жумҳуриятларнинг Мудофаа вазирликлари тузилиши ҳақида гап юрарди. Собир Раҳимов Ўзбекистоннинг биринчи мудофаа вазири бўлиши керак эди. Уни шу лавозимга тайинлаш учун Москвага чақирган эдилар. Ҳатто М.И. Калинин имзоси билан қарор ҳам чиққан эди. Ташқи ишлар вазирлиги тузилди-ю, Мудофаа вазирлиги тузиш тўхтатиб қўйилди.

Ҳарбий маълумотларда, Олий бош қўмондон буйруқларида Собир Раҳимов дивизияси ва унинг номи тез-тез тилга олинди турди. У Подольск, Старая Русса, Великие Луки, Харьков, Ростов-Дон, Шимолий Кавказ жанглари ботири, Сталинград ва Курск ёни жангномаси қаҳрамони сифатида донг чиқарди. Унинг дивизияси машҳур 65-армия сафиди Польша ва Германия ерларига кириб борди ва неча бор Олий бош қўмондон буйруғи билан раҳматномалар олди. Ниҳоят, машҳур лашкарбоши Собир Раҳимов билан Гданьск оралиғида учинчи бор учрашишга муяссар бўлдим.

1944 йил. Жанг майдони. Учинчи учрашув

Ўзбекистон Республикасининг йигирма йиллиги кунларини нишонлаган эдик. Халқимиз оғир шароитда ўз жамғармасига сотиб олган уч юзта танк, олтмишта ўзиюрар тўпларни бизнинг гвардиячи 3-танк корпусига совға қилиб юборганди. Танклардан тортиб тўппончаларгача «Совет Ўзбекистонининг 20 йиллиги» деб оқ бўёқда ёзиб қўйгандик. Собир Раҳимов бундан хабардор эди, бир армияда, бир йўналишда жанг қилаётган бўлсак-да, у киши ўзбек халқи юборган совғани ўз кўзи билан кўрмоққа муштоқ эди. Гданьск (Данциг) учун жанглар орасида рухсат сўраб, 37-гвардиячи дивизия штабига – генерал-майор Собир Раҳимов ҳузурига «Т-34» танкида бордим, танкни пана жойга яшириб, дивкомнинг КПсига кирдим.

– Ҳизрни йўқласам бўлар экан, – деди Собир ака кучоқ очиб.

– Сизга совға олиб келдим, – дедим ҳазиломуз.

– Танкда келдингизми, ўзбеклар юборган танкдами?

– «Совет Ўзбекистони йигирма йиллиги» танкида.

– Офарин, офарин, қани, юринг, ўз кўзим билан кўрай.

Қаттиқ отишмалар борарди. Фашистларнинг Шарқий Пруссия, Болтиқбўйи ва Помераниядан қувиб келиб, денгиз соҳилига қисиб қўйилган миллионли армиясини қириб ташлаш учун жанг қилмоқда эдик. Собир Раҳимов гвардиячилари Сталинград ва Курск ёида синалган 65-армия авангарди эди. Бошимиздан снарядлар, миномёт ракеталари ўтиб турибди. Жарликдаги «Т-34»нинг зирҳини қучоқлаб, унинг бағридаги «Ўзбекистон йигирма йиллиги» ёзувини ўпди. Бу – унинг ўз халқига қилган яна бир бор қасамеди эди.

Сталинградда трактор заводини ҳимоя қилаётган пайтда ўзбек халқининг Сталинград ҳимоячиларига ёзган мактубини ўқиганида у сталинградчи ўзбеклар номидан ёзилган жавоб мактубига ўз қонини сиёҳ қилиб, қайноқ қони билан қўл қўйган эди. Ўшанда разведкачи Хуррам Ашуровнинг биқинидаги ханжарни олиб, тигида ўз билагидан қон чиқариб, билак қон томчисида имзо чекиб қасамед қилгани ҳамон ўша ветераннинг кўз олдида турибди.

Биз Собир ака билан Гданьскда учрашамиз, деб хайрлашдик. Афсуски, ўша унутилмас учрашувимиз Собир ака билан охириги ва тарихий учрашув бўлиб қолди.

Уч кундан кейин у қаҳрамонона ҳалок бўлди. Аммо унинг гвардиячилари ўз севимли қўмондонини учун душмандан ниҳоятда беаёв қасос олдилар ва 65-армиянинг авангарди бўлиб, Гданьск портига бостириб кирдилар. Фашистларнинг миллионли қўшинлари қириб ташланди. Собир Раҳимов мақсади ҳам амалга ошди. Шундан кейин тез орада Рейхстагга ғалаба байроғи қадалди. Бу тарихий ғалабада Собир Раҳимовнинг ҳиссаси бениҳоя. Уни ҳар қанча ардоқласак арзийди!

Генералимизнинг ҳарбий санъати, лашкарбошилиқ истеъдодига Г.К. Жуков, К.К. Рокоссовский, армия генерали В.И. Батов катта баҳо берган ва ёзган эдилар.

Ўзбекистон мустақил давлат бўлган даврда унинг номини байроқ қилиб кўтариш, ёшларимизни унинг жасорати руҳида, чинакам ватанпарварлик руҳида тарбиялаш муҳимдир.

Генерал Раҳимов кўп асарларга баҳодир образ бўлиб кирган. «Генерал Равшанов» ҳам унинг нусха образидир.

Иброҳим РАҲИМ,
Ўзбекистон халқ ёзувчиси,
уруш ва меҳнат фахрийси,
истеъфодаги майор

УЛУҒ САРКАРДА ҲАЁТИГА НАЗАР

Пойтахтимизнинг Юнусобод туманида жойлашган 220-умумтаълим мактабида буюк бобомиз Амир Темурнинг 685 йиллиги кўтаринки руҳда ўтказилди.

Унда Мудофаа вазирлиги ҳарбий хизматчилари, ҳарбий оркестр жамоаси, устоз-мураббийлар ва мактаб ўқувчилари иштирок этди. «Амир Темур – улуғ саркарда» деб номланган маънавий-маърифий кечада саркарданинг шонли ҳаёт йўли, бой мероси ҳақида батафсил маълумот берилди.

Шоҳона либосларда Амир Темур сиймосини гавдалантирган ўқувчиларнинг кўзида Ватанга бўлган меҳрни илғаш мумкин. Ёш авлоднинг тарих фанидан берилган савол-жавоблардаги фаоллиги таҳсинга сазовор. Интеллектуал ўйинлар куй-қўшиқларга уланди. Бу эса аудиторияга ўзгача кайфият улашди.

Ш. НИШОНОВА

САМАРАДОРЛИКНИ ОШИРИШ ЙЎЛИДА

Миллий гвардия ихтисослаштирилган ўқув марказида «Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучларида ахлоқий-руҳий таъминот тизимини такомиллаштириш масалалари» мавзусида республика илмий-амалий конференция ўтказилди.

Мудофаа, Ички ишлар, Фавқулодда вазиятлар вазирликлари, Давлат хавфсизлик хизмати ҳамда Миллий гвардия тарбиявий ва мафкуравий ишлар органи ҳарбий хизматчилари, ҳарбий психологлар иштирок этган анжуманда куч тузилмалари сафида хизмат қилаётган юрт посбонларининг ахлоқий-руҳий ҳолати барқарорлигини таъминлаш масалалари муҳокама этилди. Анжуманни Миллий гвардия ва бошқа куч тузилмаларининг ҳудудий бошқарма ва бўлинмалари видео-конференц-алоқа шаклида кузатиб борди.

Тадбирда Миллий гвардия қўмондонининг тарбиявий ва мафкуравий ишлар

бўйича ўринбосари полковник Сарвар Мамаюсупов, Мудофаа вазирлиги марказий девони офицери майор Ўктам Саломов, Стратегик таҳлил ва истиқболни белгилаш олий мактаби кафедра мудири, доцент Баҳром Хўжанов ва бошқаларнинг конференция мавзусига бағишланган маърузалари йиғилганларда катта қизиқиш уйғотди. Хусусан, Қуролли Кучлар таркибий бўлинмалари, ҳарбий қисм ва муассасаларда ахлоқий-руҳий таъминот тизимини тўғри ташкил этиш, бу йўналишдаги ҳамкорликни янада мустаҳкамлаш зарурлиги таъкидланди.

Куч тузилмаларининг ҳамкорликдаги фаолияти самарадорлигини янада ошириш мақсадида ташкил этилган конференция сўнгида тавсиялар ишлаб чиқилди. Шунингдек, тадбирда ҳамкор куч тузилмаларидан бевосита иштирок этган офицерларга ташкилотчиларнинг ташаккурномаси топширилди.

Лейтенант Дилшод РЎЗИҚУЛОВ,
«Vatanparvar»

Термиз шаҳрида Ўзбекистон Республикаси Президенти соврини учун кураш бўйича Ал-Ҳаким ат-Термизий хотирасига бағишланган анъанавий XV халқаро турнир якунланди.

МУҲСИН ҲИСОМИДДИНОВ ХАЛҚАРО ТУРНИРНИНГ МУТЛАҚ ҒОЛИБИ БЎЛДИ

Пандемия шароитида ўтказилган жорий йилги спорт байрамида 27 давлатдан юздан зиёд полвон ва меҳмонлар иштирок этди.

Қизғин баҳсларга бой бўлган беллашувнинг мутлақ вазн тоифасидаги курашда ўзбекистонлик машҳур полвон Муҳсин Ҳисомиддинов тожикистонлик Дадахон Қурбоналиевни енгиб, Ўзбекистон Республикаси Президентининг соврини – 10 минг АҚШ долларига сазовор бўлди.

Иккинчи ўринни эгаллаган тожикистонлик Дадахон Қурбоналиевга 5 минг АҚШ доллари пул мукофоти берилди. Учинчи ўринни қўлга киритган ўзбекистонлик Яҳё Имомов ва тожикистонлик Неъматулло Арсланқуловнинг ҳар бирига 3

минг 500 АҚШ доллари микдоридаги соврин насиб этди.

Шунингдек, эркаклар ва аёллар ўртасида турли вазн йўналишлари бўйича ҳам ғолиблар аниқланди. Халқаро турнирда биринчи ўринни олган полвонлар 3 минг, иккинчи ўрин 2 минг ва иккита учинчи ўринни қўлга киритган полвонларнинг ҳар бири 1 минг АҚШ доллари микдоридаги мукофот билан тақдирланди.

Тантанали тақдирлаш маросимида Бош вазир ўринбосари Беҳзод Мусаев, Сурхондарё вилояти ҳокими Тўра Боболов ва Халқаро кураш ассоциацияси президенти Ҳайдар Фармон иштирок этди.

Жонибек ҚЎЗИМУРОДОВ,
ЎЗА

СЕРТИФИКАТЛАР ТОПШИРИЛДИ

Ўзбекистон халқаро ислом академияси ҳузуридаги Малака ошириш марказида Мудофаа вазирлиги ва Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Дин ишлари қўмитаси билан ҳамкорликда вазирлик тизимидаги тарбиявий ва мафкуравий ишлар органлари офицерларини Ўзбекистон халқаро ислом академиясининг ўқув курсларида ўқитиш бўйича икки ҳафталик, 72 соатга мўлжалланган ўқув режа ва дастурлари ишлаб чиқилиб, тасдиқланган эди.

Ўқувлар якунига етгач, мазкур курснинг илк битирувчиларига сертификатлар топширилди. Унда академия жамоаси, Мудофаа вазирлиги масъул офицерлари ва тингловчилар иштирок этди.

Таъкидлаш жоизки, мазкур ўқув курсларида тингловчиларга алоҳида тоифадаги шахслар билан самарали тарғибот ишларини йўлга қўйиш мақсадида уларга диний соҳада давлат сиёсати, фуқароларнинг ёт ғоялар таъсирига тушиб қолиш сабаблари ва шарт-шароитлари, бузғунчи кучлар ғояларига қарши курашиш бўйича янги услублар ўргатилди.

Машғулотлар маъруза, амалий тренинг, давра суҳбати, мунозара, катта ва кичик гуруҳларда ишлаш ҳамда бошқа интерфаол усуллардан фойдаланган ҳолда олиб борилди.

И. НУРАЛИЕВ

ОСИЁ-ОКЕАНИЯ ЧЕМПИОНАТИДАН МЕДАЛЛАР ШОДАСИ

Асосий негизи Мудофаа вазирлиги Олий спорт натижаларини ривожлантириш маркази (MVSM) вакилларида иборат бўлган Ўзбекистон терма жамоаси аъзолари Бишкек шаҳрида ўтказилган дзюдо бўйича Осиё-Океания чемпионатида қатнашди. Яққалик баҳсларда полвонларимиз 3 та олтин, 2 та кумуш, 5 та бронза, жами 10 та медални қўлга киритишди ва Ўзбекистон терма жамоаси умумжамоа ҳисобида 29 давлат орасида II ўринни эгаллади. Жамоавий беллашувлар якунида ҳам терма жамоамиз совриндор бўлди.

Осиё-Океания чемпионати дзюдочиларимиз учун муваффақиятли бошланди – биринчи кунги беллашувлар якунида беш нафар вакилимиз шохсупага кўтарилди. Ушбу муваффақиятларни 66 кг.гача вазн тоифасида татамига чиққан Мудофаа вазирлиги Олий спорт натижаларини ривожлантириш маркази вакили Сардор Нуриллаев бошлаб берди. Барча рақибларини мағлубиятга учратган MVSM вакили ўз унвонлари ҳисобига қитъа чемпионлигини ҳам қўшиб қўйди. Қайд этиш жоиз, у финалда 2015 йилги жаҳон чемпиони, «Рио – 2016» Олимпия ўйинлари финалчиси жанубий корейлик Ан Баулни мағлуб этишга муваффақ бўлди.

Осиё-Океания чемпионатидан олдин Анталия халқаро турнирида муваффақиятга эришиб, юртимиз спорти тарихидан «Катта Дубулға» турнирларида ғолибликка эришган биринчи аёл дзюдочи сифатида жой олган MVSM вакили Диёра Келдиёрова (-52 кг) Бишкекда ҳам совриндорлар сафидан жой олди. У бу гал финалга қадар муваффақиятли етиб борди. Унинг ҳам финалдаги рақиб жанубий корейлик спортчи бўлди. Корейс-ўзбек дзюдочиларининг финалда кечган навбатдаги рақобатида Парк Да Сол устун келди ва Диёра Келдиёрова кумуш медал билан кифояланди.

Бронза медал учун кураш олиб борган тўрт нафар вакилимиздан уч нафари зафар қозонди. Дастлаб Гулнур Муратбаева (-48 кг), сўнг Сита Қадамбоева (-52 кг) ва Нилуфар Эрмагамбетова (-57 кг) бронза медал учун баҳсда устун келди. MVSM вакили Сардор Нуриллаевнинг укаси Кемран Нуриллаев (-60 кг) эса медал учун кечган сўнгги баҳсда қирғизистонлик рақибига имкониятни бой бериб қўйди.

Осиё-Океания биринчилигининг иккинчи кунги баҳсларида ҳам чемпионлик шохсупаси ва совриндорлар сафидан вакиллариимизни кўрдик. MVSM вакили Гулноза Матниязова (-70 кг) яқин дугонаси Диёра Келдиёрованинг финалдаги мағлубият аламини бошқа бир жанубий корейлик дзюдочидан айнан ҳал қилувчи баҳсда олди. У корейлик Сеонгён Кимга қарши олтин медал учун кечган беллашувда «жужи-гатаме», яъни оғритиш усулини қўллаган ҳолда чемпионлик тақдирини муддатидан аввал ҳал қилди. Таъкидлаш жоиз, MVSM вакили 2015 ва 2019 йилги қитъа чемпионатларининг айнан финал баҳсларида ўз рақибаларига имкониятни бой бериб қўйганди. Бу сафар Гулноза ўша мағлубиятларининг ҳам аламиндан чиқиш билан бирга ўз муваффақиятлари рўйхатига илк бор Осиё-Океания чемпионлигини ёзиб қўйди, терма жамоамиз ҳисобига эса 2021 йилги биринчиликнинг иккинчи олтин медалини келтирди.

Иккинчи кунги беллашувлардан сўнг совриндор спортчиларимиз сафи яна уч нафарга кенгайиши мумкин эди. Аммо... ҳамюртларимиз Фарангиз Ҳожиёва (-63 кг) ва Фарангиз Холмуродова (-70 кг) бронза медал учун баҳсда омадсизликка учрашди. Шарофиддин Болтабоев (-81 кг) эса, аксинча, жанубий корейлик дзюдочи Сунг Хо Лига қарши баҳснинг 15-сониядаёқ масалани ўз фойдасига ҳал қилди.

Оғир вазни полвонлар беллашувига муҳлислар томонидан қизиқиш ҳар доим юқори бўлган ва бундан Осиё-Океания чемпионатининг учинчи кунги баҳслари ҳам мустасно бўлмади. Аҳамиятлиси, терма жамоамизнинг икки нафар вакили ҳам финалга қадар муваффақиятли етиб бориб, муҳлисларнинг доимий эътиборида турди. Яна шуни таъкидлаш жоиз, -90 кг ва -100 кг вазн тоифаларидаги финал баҳслари ўзбек ва япон дзюдочилари ўртасида кечди. MVSM вакили Давлат Бобонов (-90 кг) олтин медал учун Соичиро

Мукаига қарши, Мухаммадкарим Хуррамов (-100 кг) эса Аарон Вольфга қарши татамига чиқди. Ҳар икки жуптлик дзюдочилари мантиқан ўз терма жамоаси таркибида Токио Олимпиадасига тайёрланаётган спортчилар ҳисобланишади. Шу боис, мазкур беллашувлар қизиқарли кечиси олдиндан кутилганди ва шундай ҳам бўлиб чиқди. Айниқса, -90 кг вазн тоифасидаги дзюдочиларнинг финал беллашуви оғир ва тенг кураш остида кечди. Ўзбекистоннинг 2020 йилдаги энг яхши спортчиси Давлат Бобонов япониялик Соичиро Мукаи устидан кўшимча вақтда ғалаба қозонишга эришди ва олтин медал соҳибига айланиб, ўз титуллари орасига қитъа чемпионлигини ҳам қўшиб қўйди.

-100 кг вазн тоифасидаги полвонлар ўртасидаги якуний беллашувлар ҳам ҳамюртларимиз иштирокида кечди. Ярим финалда икки ҳамюртимиз – Музаффарбек Тўрабоев ва Мухаммадкарим Хуррамов ўзаро қарама-қарши келди. Баҳсда тажриба устун келди – MVSMнинг собиқ аъзоси Хуррамов ғалаба қозонди. Ярим финалда жамоадошига имкониятни бой берган Тўрабоев бронза медал учун баҳсда БАА вакили Иван Ремаренкони қисқа сониялар ичида мағлуб этишга муваффақ бўлди ва терма жамоамиз ҳисобига 5-бронза медални келтирди. Ушбу вазн тоифаси бўйича биринчилик финалига чиққан ҳамюртимиз Мухаммадкарим Хуррамов эса ҳал қилувчи баҳснинг кўшимча дақиқаларида япониялик рақибига имкониятни бой берди ва кумуш медал билан тақдирланди.

Терма жамоамиз 3 та олтин, 2 та кумуш ва 5 та бронза медални қўлга киритган ҳолда Осиё-Океания чемпионатини умумжамоа ҳисобида Жанубий Корейдан сўнг 2-ўрин билан якунлади. Бу кўрсаткич дзюдо бўйича Ўзбекистон миллий терма жамоасининг барча қитъа чемпионатларидаги энг яхши натижасидир. Ушбу муваффақиятлар билан дзюдочиларимиз «Токио – 2020» Олимпия ўйинлари йўлидаги ўз рейтинг очколарини ҳам бойитиб олишди.

Регламентга кўра, мусобақанинг сўнгги кунги терма жамоалар ўртасида жамоавий баҳслар ҳам ўтказилди. Терма жамоамиз ушбу дастурни Туркменистон устидан қозонилган ғалаба билан бошлади – 4:0. Шу тарихда терма жамоамиз ярим финалга қадар муваффақиятли етиб борди. Жанубий Корея терма жамоасига қарши кечган ярим финал баҳсида эса 1:4 ҳисобида имконият бой берилди. Бронза медал учун кечган баҳсда Илиас Илиадис бошчилигидаги терма жамоамиз мезбонлардан 4:1 ҳисобида устун келди ва жамоавий беллашувларни 3-ўрин билан якунлади. Финалда Жанубий Корея терма жамоаси Қозоғистонни 4:2 ҳисобида енгди.

Халқаро дзюдо федерацияси (IJF) тақвими бўйича дзюдочиларни энди Россиянинг Қозон шаҳри мезбонлик қиладиган «Катта Дубулға» турнири кутиб турибди. Бу турнир 5–7 май кунлари бўлиб ўтади. Токио Олимпиадаси йўлидаги кимматли рейтинг очколари учун кураш олиб бориладиган сўнгги мусобақа эса 6–13 июнь кунлари Будапешт шаҳри қабул қиладиган жаҳон чемпионатидаир.

ШОҲСУПА

(хабарлар)

ОҒИР АТЛЕТИКА

Пойтахтимизда оғир атлетика бўйича Осиё чемпионати баҳсларига старт берилди. Олимпия ўйинларига йўлланма учун рейтинг очколарини тақдим этиши билан ҳам аҳамиятли бўлган ушбу қитъа биринчилигида Ўзбекистон терма жамоасининг 18 нафар етакчи оғир атлетикачиси, хусусан Мудофаа вазирлиги Олий спорт натижаларини ривожлантириш маркази (MVSM) вакиллари Адҳамжон Эргашев (-67 кг), Сарварбек Зафаржонов (-89 кг), Руслан Нурудинов (-109 кг) ҳам қатнашмоқда.

СПОРТ КУРАШЛАРИ

Қозоғистон пойтахтида ўтказилган Олимпия ўйинларига йўлланма берувчи мусобақанинг эркин кураш бўйича баҳсларида ҳамюртларимиз Ғулломжон Абдуллаев ва Жавраил Шапиев ўз вазн тоифаларида ғолибликка эришиб, олтин медал билан тақдирланган бўлса, Бекзод Абдурахмонов ҳамда Магомед Ибрагимов кумуш медални қўлга киритди. Улар мусобақа регламентида белгиланганидек, финалга қадар етиб боргани учун Олимпиада йўлланмасига ҳам эга бўлишди. Юнон-рум кураши бўйича беллашувларда қатнашган ҳамюртларимиздан Мўминжон Абдуллаев (-130 кг) олтин медал ва Олимпия ўйинлари йўлланмасини қўлга киритган бўлса, Арам Варданян (-67 кг) бронза медал билан кифояланди. Аёллар курашида қатнашган ҳамюртимиз Шоҳида Аҳмедова шохсупанинг учинчи поғонасига кўтарилиб, мусобақанинг бронза медал билан тақдирланди. Токио Олимпиадасига йўлланмаларни тақдим этувчи сўнгги лицензион мусобақа 6–9 май кунлари Болгария пойтахти София шаҳрида ўтказилди.

ЖИУ-ЖИТСУ

Шарқ яккакурашларининг ушбу тури бўйича БААнинг Абу-Даби шаҳрида ўтказилган жаҳон чемпионатида терма жамоамиз аъзолари 4 та медални қўлга киритишди. Дунёнинг 40 дан ортиқ мамлакати спортчилари иштирок этган чемпионатда ҳамюртларимиз Риза Сафаров (-94 кг) ва Моҳирхўжа Мўминхўжаев (-77 кг) финалга қадар ўтган баҳсларнинг барчасида ғалаба қозонган ҳолда кумуш медални қўлга киритди. Жаҳонгирхўжа Маҳмудов ва Зулайхо Асадова эса ўз вазн тоифалари бўйича баҳслар якунида бронза медалга сазовор бўлишди.

МЕРГАНЛИК

Чимкент шаҳрида ўтказилган халқаро мусобақанинг аёллар ўртасидаги 10 метр масофадан пневматик милтиқдан отиш бўйича баҳслари мерганларимиз учун омадли тугади. Финалда иштирок этган уч вакилимиздан икки нафари якунда олтин ва бронза медалларга сазовор бўлди – Мухтасар Тоҳирова энг яхши натижа қайд этган бўлса, Александра Давидова бронза медал билан тақдирланди.

ОТ СПОРТИ

Юртимизда илк бор от спортининг узоқ масофага юриш йўналиши бўйича (100 км) халқаро мусобақа бўлиб ўтди. Унда юртимиз ҳамда Қозоғистон, Қирғизистон, Туркменистон давлатларининг моҳир чавандозлари қатнашди. Ғолиблик «Мотивхон» лақабли от билан мусобақада қатнашган Олег Сарацевга насиб қилди. Ўзбекистон йилқичилиги ва от спорт федерацияси раиси Баҳромжон Газиёв («Пошшоҳон») иккинчи натижани қайд этган бўлса, кучли учликка Зикрилло Рихсибоев («Арфист») якун ясади.

ЎНТИРМА БИР ЁШЛИ ҚАҲРАМОН

(Воқеий ҳикоя)

1945 йил февраль. Жўраҳоннинг жангдошлари олган жароҳати азоб бера бошлади. Беҳисоб жангларда, очу юпунликда, жазирамаю қаҳратонда неча юзлаб фашистга бас келган йигит она юртга қайтганда дардга ён бериб ўтирса. У алам билан уҳ тортди. Эндигина 22 га қадам қўйган, фронтда қанча синовларни енгиб ўтган забардаст ўғлон ёш умрига чанг солаётган жароҳатга бўй бергиси келмасди...

Тумандаги тўлиқсиз ўрта мактабни битириб, колхозда ҳисобчилик қилиб юрган Жўраҳон фронтга жалб этилди. 1942 йилнинг марти йигитчанинг ҳаётида катта бурилиш ясади, у аскарлик либосини кийди. Жангдош ҳар қандай инсонни ўз измига солади, шакллантиради, тарбиялайди. Бир сўз билан айтганда, элакдан ўтказади. Омад деганлари бор гап, бироқ жангларда ирода, тажриба, тактика ғалаба ва омад калити ҳисобланади. Буни тушуниб етган Жўраҳон Усмонов атрофидаги тажрибали жангчилардан туну кун жанг илмини, жанговар қуролдан фойдаланиш сир-асрорини ўзлаштириб борди.

Жўраҳондаги дадиллик, жасурлик фашистлар билан бўлган юзма-юз олишувларда бўй кўрсата бошлади. Бир неча бор оғир ва енгиб яраланди. Дардни писанд қилмайдиган темир продали йигит ҳар гал тезда сафга қайтарди. Унинг Сталинград учун бўлган жанглардаги жасорати, Десна дарёсидан ўтишда кўрсатган жанговар хизматлари муносиб эътироф этилди. Навқирон ўғлон «Қизил Юлдуз» ордени билан мукофотланди.

У яна олдинги сафда. Фашистлардан озод қилинган шаҳар ва қишлоқлардаги босқинчилар келтирган азоб-уқубатлар, зулм ва ситамлар, ваҳшийликлар йигит кўксидеги қаҳр ва ғазабни алангалатиб борар, кўрқув нелигини билмаган Жўраҳон душманга арслондек ташланарди. У чаққонлиги ва топқирлиги билан атрофидагиларни ҳайратга соларди.

1943 йилнинг кузи. Жўраҳон Усмонов хизмат қилаётган қисмга юқори қўмондонлик томонидан муҳим топшириқ берилди: «Соҳ дарёсидан ўтиб, унинг ғарбий ёқасидаги плацдарм эгаллансин!» Кечиб ўтиш жойи Гомель вилоятининг Лоев тумани яқинидаги Карповка қишлоғи ёнидан кўрсатилганди. Қишлоқ дарахтсиз баланд ва анча тик жар устига жойлашган эди.

Операция бошланди. Дастлаб лейтенант Озеров командирлиги остида ўн нафардан иборат сара жангчилардан штурмчи – ишғол этиш гуруҳи тузилди. Сержант Усмонов унинг ёрдамчиси этиб тайинланди. Штурмчилар жиддий тайёргарлик бошлади. Гуруҳ жангчилари ортиқча нарсаларни қолдириб, ўзлари билан имкон қадар кўпроқ ўқ-дори олди.

– Дарёдан қандай ўтиш ҳақида сизларга кўрсатма беришнинг ҳоҳати йўқ, – дастлабки вазифа ҳақида тўхталди гуруҳ командири. – Барчаларинг бу борада тажрибага эгасиз. Олдимиздаги биринчи вазифа – душманга сездирмай, талафотсиз у қирғоққа етиб олиш. Кейин эса, – сержант Усмоновга юзланди у, – қирғоқдаги дозорлар (соқчилар)ни товуш чиқармай йўқ қилиш зарур. Шундан сўнг ён томондан берилган кутилмаган зарба билан душманни янчиб ташлаймиз. Тепалик қўлга киритилади. Тушунарлими?

– Тушунарли, – деди Жўраҳон ғалабага бўлган ишонч билан. – Биз бу топшириқни, албатта, уддалаймиз!

Штурмчилар тун қоронғисидан дарёдан кечиб ўтишни бошлади. Ҳавонинг авзойи бузуқ. Душман ракеталари сув юзасини тинимсиз ёритиб турибди. Фашистлар томонидан кечиб ўтиш жойи қаттиқ назоратга олинган. Пулемётлар навбати билан ўққа тутмоқда. Бетартиб ёғилаётган ажал уруғидан омон қолиш осон эмас. Гуруҳ жангчилари ўзларини сездирмаслик учун жавоб қайтармасликка мажбур.

Штурмчилар ва ниҳоят талафотсиз у қирғоққа ўтиб олди. Фақат ёмғир кўп ёққани сабаб, ер лой ва ботқоқликдан иборат, ҳаракатлини оғир. Йигитлар душман кўзига ташланмаслик учун пана-пастқамлардан юриб, фашист траншеяларига яқинлашди. Олдинда лейтенант Озеров ва сержант Усмонов.

– Икки гуруҳга бўлиниб, душманга ён томондан қўққисдан ҳужум қиламиз, – шошилинч режа тузди Озеров. – Ўнг томондан сиз борасиз, ўртоқ Усмонов. Мен сигнал беришим билан ҳужумни бошлайсизлар.

– Сизни тушундим, ўртоқ лейтенант. Тонг ёришмасдан тепаликни олишимиз керак.

– Худди шундай. Қани, олға!

Жўраҳон йигитлари билан фашистларга сездирмай эҳтиёткорлик ила чуқурликлардан ўтиб, тепалик ёнига борди. Йўқ... босқинчилар барибир пайқаб қолди, ёв пулемётлари ишга тушди. Жангчилар зудлик ила ер бағирлади. Тепаликнинг таги очик бўлиб, душманга ҳамма нарса кўриниб турарди. Бош кўтариш, олға силжишнинг имкони йўқ. Тонг оқармоқда, вақт зиқ. Буйруқни бажариш шарт. Шунда кўрқувни писанд қилмайдиган сержант Усмонов бир қарорга келди:

– Сизлар жойингиздан жилманг, сигнални кутинг! – буюрди қўл остидагиларга. – Мен пулемёт овозини ўчиришга ҳаракат қиламан.

Жўраҳон ўзига бўлган ишонч ила дадил эмаллаб кетди. Сафдошлари хавотир ва ҳаяжонда. Мана, фашистларга жуда яқин нуқтада турибди. Энди қўлидаги гранаталарни беҳато улоқтирса бўлгани. Йигит вақтни бой бермай, мақсадини амалга оширди. Душманга қарата иргитилган гранаталар пулемётни яксон этди.

Шу орада лейтенант Озеров сигнал берди. Штурмчилар икки томондан ҳужумга киришди. Босқинчиларга кутилмаганда қилинган қисқа, бироқ қаттиқ жанг йигитларга омад келтирди. Тепалик эгалланди.

Фашистлар кичик бир гуруҳ тепаликни ишғол этганига ишона олмасди. Эрталаб уларга қарши ҳужумга ўтди. Манфур босқинчиларнинг нияти – қандай қилиб бўлса ҳам муҳим аҳамиятга эга тепаликни қайтариб олиш, гуруҳни мажақлаб ташлаш. Ахир бу тепаликсиз дарё кечувини назорат қилиш қийин.

Бизнинг жангчилар эса эгаллаган позициясини жон қадар асрашга шай. Тепаликни озмунча қийинчилик билан эгаллашдимиз. Ўн доворак ботир душманнинг қарши ҳужумини матонат ила қайтаришга тушди. Улар гоҳида фашистларга қирон келтириш асносида алам билан дилидагини тилига чиқарарди:

– Аблаҳлар, сенларга позициясини топшириб қўядиган аҳмоқ йўқ! Фашистларга ўлим!

– Ажалини истаганлар келаверсин, кўрсатиб қўямиз! Мана сенларга, мана!..

– Ҳа-а, жаллодлар, аламим кўп сенларда, ҳаммангни қириб ташламасам...

– Йигитлар, нафратга берилиб, хушёрликни

унутманг! Асосий кучлар сувдан ўтиб олгунча, тепаликни ушлаб туришимиз шарт! – командирнинг буйруғи янгради орада.

Жангчилар яқинлашган фашистни ҳалок этар, босқинчилар талафот билан ҳисоблашмасдан уларга қарши янги куч ташларди. Йигитлар ўқ-дорини тежаш учун босқинчиларнинг мумкин қадар яқин келишини кутиб, автомат ва граната билан яксон қиларди.

Иккинчи кун охираммоқда, аммо қаттиқ олишув тўхтагани йўқ. Тепалик ости фашистлар жасади билан тўлиб кетган бўлса-да, душман ҳаракати ўша-ўша. Жангчилар учун оғир ва хатарли вазият етиб келди. Патрон ва гранаталар тугаб бормоқда. Гуруҳ командири лейтенант Озеров қаттиқ ярадор бўлиб хушидан кетди. Аммо улар чекинмаслиги шарт. Гуруҳнинг мағлубияти асосий кучларнинг сувдан ўтишини барбод қилади.

Командирликни сержант Усмонов ўз зиммасига олди. Жангчиларнинг юзида пайдо бўлаётган умидсизликни кўриб, буйруқ берди:

– Йигитлар, ўзингизни қўлга олинг! Бир қадам ҳам чекинмишга ҳаққимиз йўқ, чекинмаймиз! Бу минглаб сафдошларимизнинг ҳаёт-мамонт масаласи. Позиция бизники, бўшашманг, қани, жангга!

– Ўртоқ сержант, ўқ-дори...

– Ҳозир бу масалани ҳам ҳал қиламиз.

Шунда кутилмаган воқеа рўй берди. Траншеяга яқин келган фашистларнинг иргитилган гранатасини Жўраҳон эпчиллик ила ушлаб қолиб, ўзлари томон улоқтирди. Командирнинг жасур ва чаққонлиги жангчилар руҳини кўтарди. Сержант Усмонов узоқ ўйлаб ўтирмай, фашистларнинг қалашиб ётган жасадлари томон эмаллаб кетди. Фурсат ўтмай, граната ва патронлар йиғиб қайтди. Жангчилардан Шевелев ва Ткаченко ҳам ундан ўрнак олиб, кўплаб ўқ-дориларни қўлга киритишди. Шу тариқа гуруҳ посбонлари фашистларнинг қарши ҳужумини мардона қайтариб турди.

Кўп ўтмай, ўлжа ўқ-дорининг ҳам таги кўриниб қолди. Жўраҳон яна «овга» ошиқди. У ўлжа пулемётни дисклари билан олиб келаётганда босқинчиларнинг катта бир тўдаси чуқур ортида улар томон яқинлашаётганини сезиб қолди. Жаллодлар тўққиз жангчини ўраб олиб, янчиб ташламоқчи эди. Жўраҳоннинг хушёрлиги ва дадиллиги йигитларга куч бағишлади. Ўлжа пулемёт уларнинг жонига оро кирди. Ўнг томондан ҳужум қилган фашистлар яксон этилди. Шу орада дарёдан кечиб ўтган жангчиларнинг «Ура-а!» садоси янгради.

Кечаю кундуз давом этган уч кунлик жанг давомида штурмчилар душманнинг 13 маротаба қарши ҳужумини қайтара олди. Уч юз олтишта босқинчи уларнинг қўлида ит ўлимини топди. Гуруҳ йигитларининг жасорати муносиб тақдирланди. Сержант Жўраҳон Усмоновга Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилди. Йигирма бир ёшли қаҳрамон она юртга қайтди.

Аммо... аммо жангларда беш маротаба ярадор бўлган Жўраҳонга олган жароҳатлари дахл қила бошлади. У яшашни истарди. Яқинларининг бағри қақшамаслиги, қалбида кўртак отган илк муҳаббати, ёш вужудига ошно гўзал орзулари учун жуда-жуда яшашни истарди. Бироқ навқирон ўғлон 1945 йилнинг февралда шаҳиди аълолар қаторида бу дунёни тарк этди...

Зулфия ЮНУСОВА,
«Vatanparvar»

ОИЛА ҚЎРҒОНИ

НИКОҲ МУНОСАБАТЛАРИ — МУҚАДДАС ҚАДРИЯТ

Инсон оилада дунёга келади, унинг бағрида ўсиб улғаяди, камолга етади. Энг покиза туйғуларимиз, илк ҳаётини тушунча ва тасаввурларимиз мана шу муқаддас даргоҳда шаклланади. Шунинг учун ҳам оила ҳаммамиз учун қадрли ва ардоқли гўша саналади.

Оилани табиатнинг шоҳ асари, жамиятнинг асоси, деб эътироф этадилар. Демак, оила нафақат шахсий, балки ижтимоий аҳамиятга молик бўлган Ватан ичра кичик Ватандир. Зеро, бу Ватанда авлодлар давомчилари тарбияланади. Шунинг учун ҳам мамлакатимизда оилаларни мустаҳкамлаш, уларда ижтимоий-маънавий муҳит барқарорлигини таъминлашга қаратилган тизимли ислохотлар изчил равишда амалга оширилади. Конституциямизда ҳам оилага алоҳида боб ажратилган бўлиб, бу юртимизда оила манфаатлари давлат муҳофазасида эканлигидан далолат беради.

Биламизки, оиланинг асосини никоҳ ташкил қилади. Шундай экан, никоҳга киришда янглишмаслик, аҳил ва фаровон оилаларнинг вужудга келишига замин бўлади. Никоҳдан кейин икки ёшнинг муносабатларига асосланган турмуш, фарзандлар туғилиши билан янада мустаҳкамланади. Энди оиладаги икки киши ўртасидаги муносабатлар уч ёки ундан кўпроқ кишилар ўртасидаги муносабатларга айланади. Афсуски, баъзи ҳолларда аёл ва эркак зиммасидаги масъулиятнинг ортиши, эҳтиёжнинг катталашishi, баъзида эса ёшлар ва оила катталари ўртасида келишмовчилик ҳолатларининг вужудга келиши ўртадаги муносабатларнинг мураккаблашишига ҳам олиб келиши мумкин.

Статистик маълумотларга кўра, оиладаги энг кўп ажралишлар ота-оналарнинг икки ёш муносабатларига ноўрин аралашуви оқибатида вужудга келмоқда. Нега? Чунки кўпчилик ота-оналар улғайган ўғлига ёки турмушга чиққан қизига балоғатга етган етук инсон деб эмас, ҳалиям ўз фикри ва қарашларига эга бўлмаган ёш бола деб қарайдилар. Натижада оилавий ҳаётни ёшларнинг ўзига қўйиб бермайди, ҳуда-беҳуда уларнинг турмуш тарзи ва оилавий ишларига аралашаверадилар. Икки ўртада арзимас гап-сўз кўпайиб, туппа-тузук оила издан чиқади. Қарабсизки, ҳали оилавий ҳаёт моҳиятини тушуниб-тушунмаган йигит ва қизни «икки ёшнинг характерлари тўғри келмади» деган баҳона билан ажратиб юборадилар. Бу жуда ачинарли ҳолат. Энг ёмони, бундай вазиятда доим бегуноҳ болалар жабр чекади.

Тўғри, турмушнинг ўзига яраша мураккабликлари, қийинчиликлари бор. Зотан, ҳаёт ҳар доим ҳам бир текис, силлиқ ва тинч давом этмайди. Оиладаги тинчликни турли низо ва зиддиятлар бузиб туради. Биз уларни конфликтлар деб атаймиз. Аслида конфликт ҳар бир инсон ҳаётига алоқадор бўлган ўзига хос жараён. Шундай экан, ҳеч бир инсон ўзини комил ишонч билан конфликт вазиятлардан муҳофаза қилинганман, деб айта олмайди. Янаям тушунарли тилда айтадиган бўлсак, конфликт – табиий ҳодиса. Уни тўғри қабул қилиш инсон тарбияси, унинг шаклланишининг зарурий талабларидан биридир. Болаларнинг ўртоқлари билан ўйинчоқларни талашганини, ўғил болаларнинг жанжал қилиб уришганини кўп кузатгансиз. Мана шундай конфликтлар кейинчалик оилада, эр-хотин, қайнона-келин, ўртасида ҳам вужудга келиши мумкин. Психологларнинг фикрича, конфликтлар, одатда, инсонлар узоқ муддат бир-бирлари билан психологик ва рухий мулоқотда бўладиган ҳолларда кўпроқ содир бўлар экан. Демак, оилада юзага келадиган конфликтлар ҳам ечими йўқ муаммо, низо эмас, балки табиий жараён. Фақат бундай вазиятда оила соҳибларидан ишбилармонлик ва вазминлик билан иш тутиш, ҳиссиётларга берилмаслик талаб этилади. Бу омиллар оила мустаҳкамлигини таъминлашда муҳим саналади.

Кузатишлар шуни кўрсатадики, 80 фоиз конфликтлар инсонларнинг иштирокчилари хоҳиш ва иродасига қарама-қарши ўлароқ вужудга келади. Яъни камдан-кам ҳолларда конфликт атайлаб тайёрланиб, амалга оширилади. Аммо нима учун биз конфликтни атайлаб тайёрламаган бўлсак ҳам юзага келади? Чунки бизнинг психикамиз ўзимизга қаратилган агрессияга қарши агрессия билан жавоб қайтаришга, зиддиятли вазиятларда энг аввало, ўзини ҳимоя қилишга, кези келганда, ўзини муҳофазалаш учун ҳужум қилишга ҳам тайёр ҳолда бўлади. Яъни биз муаммоли ва низоли вазиятларга табиатан маълум даражада ўргатилган, тайинланганмиз.

Агар инсон конфликтнинг илк давриданок, «Агар вазият шундай давом этса, ёмон оқибатларга олиб келиши мумкин. Яхшиси, ҳозирданок ақл билан иш тутиб, ёмонликлардан ўзимни омон сақлаб қола қолай», деб ўйласа, демак, у низоли вазиятга тўғри муносабат билдирган бўлади. Чунки зиддиятни бошлаётган одамнинг бир, икки дақиқадан сўнг эмоционал-психологик кайфияти умуман ўзгариши мумкин, бундай ҳолатда инсон ўзини идора қилиши ҳам даргумон бўлади.

Биз одатда конфликтнинг фақат бир қиррасини кўришга ўрганганмиз. Кўрган-билганларимиздан хулосамиз шуки: конфликтга киришган инсонлар охир-оқибат «сен-мен»га боради, ўзаро уруш, жанжаллар борган сари катталашади. Икки ўртада, ҳатто энг яқин инсонлар ҳам юзкўрмас бегоналарга айланади. Демак, конфликтларнинг ечими ҳар доим шундай бўладими?! Йўқ, аслида конфликт тўғри ҳал этилса, у яратувчанлик қудратига эга бўлади. Бу оилавий муносабатларда ғоят муҳим жиҳатдир. Яъни оилада нимадир сабаб бўлиб юзага келаётган турли конфликтларга хушхулқлик, ғоят тадбиркорлик ҳам ижобий ечим бўлади. Аёлларнинг ширинсўзлиги ҳам бу ўринда муҳим аҳамиятга эга. Зеро, кексаларимиз «Бўғдой нонинг бўлмаса ҳам, бўғдой сўзинг бўлсин», деб бежиз айтишмаган. Натижада муносабатлар янада мустаҳкамланади, икки ўртадаги ноҳуш вазият бутунлай кўтарилади.

Халқимизда шундай мақол бор: «Эр-хотиннинг уруши – дока рўмоннинг қуриши». Бу – агар оилада эр ва хотин ўртасида зиддият юзага келса, кўп ҳолларда унинг тез ҳал этилишига ишорадир. Демак, рўзғорда юзага келган ҳар қандай низоли вазиятнинг ечими мавжуд.

Биз оммавий ахборот воситалари орқали арзимас баҳона сабаб бузилиб кетаётган оилалар ҳақида кўряпмиз, эшитяпмиз. Яхшилаб мулоҳаза қилсак, конфликтлар инсон ҳаёти ва тинчлигига раҳна солиш билан бирга, қайсидир маънода инсонлардан устунликка эришаётганини англаймиз. Бу жуда ачинарли. Ахир ҳаёт бизга бир марта берилади. Демак, ҳар бир инсоннинг бахтли яшашга ҳаққи бор. Бахт бу бойлик эмас, бахт бу оиламиз, хотиржам турмушимиз, кўзимизнинг нури, қалбимизнинг ҳузур фарзандларимиздир. Шундай экан, бахтингизни асранг. Токи муқаддас оила кўрғони ҳеч қачон дарз кетмасин.

Зулфия МАНСУРОВА,
Мудофаа вазирлиги ҳарбий оилалар ва хотин-қизлар билан ишлаш бўйича бош мутахассис

ТАШРИФ

Ҳаво ҳужумидан мудофаа қўшинлари ва Ҳарбий ҳаво кучлари қўмондонлиги ташаббуси билан пойтахтимизнинг Яшнобод тумани «Олмос» маҳалла фуқаролар йиғинида «Аёл – хонадон фариштаси» деб номланган маънавий-маърифий тадбир ташкил этилди.

«АЁЛ – ХОНАДОН ФАРИШТАСИ»

Унда эл севган санъаткорлар, маҳалла фаоллари, ҳарбий хизматчилар ва уларнинг оила аъзолари иштирок этди. Сўзга чиққанлар рўзғор тутиш йўриқлари, фарзанд тарбиясида ота-она зиммасига юклатилган вазифа, эр-хотиннинг масъулияти ва мажбурияти хусусида атрофлича фикр юритдилар. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Раъно Ярашева эса ёш келинларга ўз тажрибасидан келиб чиқиб, керакли маслаҳатлар берди.

«Шухрат» медали соҳибаси, актриса Дилноза Кубаева янги ролларидан парча ижро этиб, кўнгилларни хушнуд этди.

– Пандемия даврида аёлларимиз бўш вақтларини мазмунли ўтказиш мақсадида карантин қоидаларига амал қилган ҳолда шундай тадбирлар ўтказилиши ҳамма учун бирдек фойдали. Аёллар бандлигини таъминлаш, уларнинг муаммоларини ҳал этиш борасида ҳам юқоридаги айтилган гаплар асқатади, деб ўйлайман, – дейди Қуролли Кучлар хизматчиси Дилбар Ҳусанова.

Тадбир давомида барча иштирокчилар ўзларини кизиқтирган саволларга жавоб олдилар.

Шоҳсанам НИШОНОВА

ХАЛҚНИ РОЗИ ҚИЛИШ — ОЛИЙ МАҚСАД

Давлат раҳбарининг тегишли топшириғи асосида Президент маслаҳатчисининг биринчи ўринбосари Бахтиёр Исламов раҳбарлигидаги Республика ишчи гуруҳи таркибида Ўзбекистон Республикаси Бош прокурорининг ўринбосари – Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий прокурори генерал-майор Шўхрат Узаковнинг Жиззах вилояти бўйлаб сайёр қабуллари Мирзачўл, Пахтакор, Бахмал, Зомин туманлари ва Жиззах шаҳрида бўлиб ўтди.

Оммавий қабулда мазкур шаҳар ва туманлар ҳамда Арнасой, Дўстлик, Зафаробод, Ғалларол, Шароф Рашидов, Фориш, Янгиобод, Зарбдор туманлари аҳолиси қамраб олинди.

8 – 10 апрель кунларидаги қабулларда келиб тушган 166 та мурожаатнинг 21 таси жойида ҳал қилинди.

Хусусан, Пахтакор туманида яшовчи тадбиркор Рустам Умаров 2017 йилда Андижон ва Наманганда бажарган ишлари учун 150 млн сўмлик хизмат ҳақини ололмай сарсон бўлаётгани, Янгиқўрғон туманлараро ва Наманган вилояти судлари унинг фойдасига қарздорликни ундириш бўйича қарорлари чиқарилган бўлса-да, ҳозирги кунга қадар ундирилмаётганидан шикоят қилди.

Қабул жараёнида Мажбурий ижро бюроси Наманган вилояти бошқармаси бошлиғи билан телефон орқали суҳбатлашиб, қисқа муддатда қарздорликни ундириш бўйича қатъий топшириқ берилди.

Жиззах вилоятининг Мирзачўл тумани ҳокимлиги биносидан вилоятнинг Мирзачўл, Арнасой ва Дўстлик туманларидан ташриф буюрган аҳоли билан очик мулоқот ўтказилиб, уларнинг дарду ташвишлари ва муаммолари эшитилди.

Қайд этиш лозимки, оммавий сайёр қабулнинг биринчи кунидан хотин-қизларни қўллаб-қувватлаш, уларни ижтимоий ҳимоя қилиш, бандлигини таъминлаш мақсадида Мирзачўл туманида яшовчи «Аёллар дафтари»га киритилган 4 нафар аёлга маиший техникалар топширилди.

Шу билан бирга қабул давомида «Аёллар дафтари»даги бир қатор хотин-қизларнинг бандлигини таъминлаш мақсадида тикув машинаси, имконияти чекланган фуқароларга ногиронлик аравачалари тақдим этилди.

Қабулларда 126 та мурожаат юзасидан ҳуқуқий маслаҳат ва қонун талабларини етказиш орқали тушунтириш берилган бўлса, қолган масалалар ижро учун назоратга олинди.

**Адлия подполковниги
Ойбек ЮЛЬБАРСОВ,
Ўзбекистон Республикаси
Ҳарбий прокурорининг катта ёрдамчиси**

ОГОҲЛИК

АТРОФ-МУҲИТНИ ЁНҒИНДАН АСРАЙЛИК!

Ҳарбий қисм ва муассасаларда омборхона ва техник ҳудудларни ўсган ўтлардан ўз вақтида тозаласлик салбий оқибатларга, ёнғинлар содир бўлишига олиб келиши мумкин.

Моддий бойликларимиз ва атроф-муҳитни содир бўлиши мумкин бўлган ёнғинлардан асрашда Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари Ички хизмат низомининг 17-илоvasи ҳамда Ўзбекистон Республикаси мудофаа вазирининг 2017 йил 28 декабрь кундаги 1112-сонли буйруғи ёнғин хавфсизлиги қоидалари ва талабларини тўлиқ бажаришдан иборат, жумладан:

- ҳарбий қисм ва муассасаларнинг омборхона ва бинолар ҳудудларининг қуруқ ўтлардан доимий тозаланиб турилиши;
- иморатлар, мулк ва ҳарбий техника турган майдончалардан 40 метр яқинида ўт ёқиш тақиқланиши;
- ҳарбий қисм ва муассасаларнинг омборлари, ёнилғи сақлаш

жойлари, техник ҳудудига гугурт ва бошқа ўт олдириш анжомлари билан киритиш ман этилиши;

- омборлар (сақлаш жойлари) ҳудудида ўт-ўлан қуритиш ва қуруқ ўт-ўланларни ёқиб юборишга йўл қўйилмаслик.

Бундан ташқари, ҳарбий қисм ва муассасаларда ёнғин хавфсизлигини таъминлаш мақсадида қуйидагиларни бажариш талаб этилади:

- ҳарбий қисм ва муассасаларда ёнғин хавфсизлиги режасига асосан Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ёнғин назорат инспекцияси хизмати ходимлари ҳамда Фавқулодда вазиятлар вазирлиги ходимлари билан ҳамкорликда «Ёнғин хавфсизлиги тайёргарлиги» мавзусидаги амалий ва назарий ўқув машғулотлари олиб бориш;
- ёнғин ўчириш автомобилларини, ёнғин ўчириш мотопомпаларини ва навбатчи техник шатакларини доимий соз ҳолатда сақлаш;
- ёнғин пайтида сув таъминоти манбаларига, иморатларга бориш йўллари ва ҳудуд бўйича барча йўлаклар ёнғин ўчириш

автомобилларининг ҳаракатланиши учун ҳар доим очик бўлиши лозим;

- бирламчи ёнғин ўчириш воситалари, захира сув ҳовузлари, ёнғин ўчириш гидранлари, сув кўтаргичлари ва жўмрақлар ишга яроқли бўлиши лозим, уларнинг турган жойи андазавий кўрсаткичлар билан белгиланган бўлиши шарт;

- бирламчи ёнғин ўчириш анжомларидан хўжалик ва бошқа ишларда фойдаланиш қатъиян тақиқлансин;

- омборларда (сақлаш жойларида) йўлаклар ва чиқишларни тикилинч қилиб юбориш, эшикларни ичкаридан занжирлаб ёпиш, шунингдек, жавончаларни қопламалаш ва деразаларни қоғоз, картон, полимер материаллардан қилинган плёнка ва ўтга чидамли моддалар билан ишлов берилмаган матолар билан қоронғи қилиб қўйиш ман этилади;

- ёнғинга қарши муҳофаза нуқтаи назаридан текширилмаган хона ва омборхоналар (сақлаш жойи)ни қўриқлашга топшириш ман этилади.

**Кичик сержант Н. СУВОНОВ,
Тошкент гарнизони ёнғин
назорати инспекцияси
йўриқчиси**

МУДОФААГА КЎМАКЛАШУВЧИ «ВАТАНПАРВАР» ТАШКИЛОТЛАРИДА

РЕКЛАМА ЎРНИДА

ҲАМКОРЛИКДАГИ ТАДБИРЛАР НАТИЖА БЕРМОҚДА

Ўзбекистон мудофаасига кўмаклашувчи «Ватанпарвар» ташкоти Бухоро вилояти кенгаши тасарруфидаги шаҳар 2-сонли ўқув-спорт техника клуби малакали ҳайдовчилар тайёрлайдиган энг нуфузли ўқув ташкилотларидан биридир.

Айни пайтда мазкур даргоҳда халқ хўжалигининг турли тармоқлари учун «В», «ВС», «С», «D», «E» тоифали ҳайдовчилар тайёрланмоқда. Шунингдек, ҳайдовчилар малакасини ошириш курслари ҳам ташкил этилган. Жорий йилнинг ўтган ойлари мобайнида 500 нафардан ортиқ ҳайдовчи тайёрланиб, бу борадаги режанинг тўлиқ бажарилишига эришилди.

Бухоро шаҳар 2-сонли ЎСТК бошлиғи Суннат Шукуров ташкилот фаолияти ҳақида гапирар экан, шундай деди:

– Малакали мутахассислар тайёрлаш учун ташкилотимиз етарли ўқув-моддий базага эга, барча керакли техник қурилмалар ҳамда транспорт воситалари билан таъминланган. ЎСТК биносининг замон талаблари асосида қурилиб, фойдаланишга топширилганига кўп вақт бўлмади. Янги ўқув биноси ва барча зарур шарт-шароитлар бўлажак ҳайдовчилар малакасини оширишда ҳар томонлама қўл келаётир.

Маълумки, ёшларни Ватанга садоқатли, эл-юрт учун фидойи хизмат қиладиган, жисмонан

ҳамда маънан соғлом қилиб тарбиялашда спортнинг ўрни бекиёс. Шунинг учун ҳам ташкилотимизда спортни оммалаштириш ва ривожлантиришга катта эътибор берилмоқда.

ЎСТКда ҳаво милтиғидан ўқотиш, ёзги биатлон, дуатлон каби спортнинг техник ва амалий турлари бўйича тўғарак ва секциялар ишлаб турибди. Бунинг натижаси ўлароқ, спортчиларимиз вилоят миқёсидаги мусобақаларда муваффақият қозониб, фахрли ўринларни эгаллаб келмоқда. Масалан, Жондор туманида ўтказилган ҳаво милтиғидан ўқотиш бўйича вилоят биринчилиги мусобақасида иштирок этган спортчимиз Дурдона Набиева қизлар ўртасида биринчилиқни қўлга киритди. Худди шунингдек, Шофиркон туманида дуатлон бўйича ўтказилган ҳамда Ромитан туманида ёзги биатлон бўйича вилоят чемпионати спорт мусобақаларида ёшларимиз фахрли 3-ўринни эгаллади.

Бундан ташқари, аҳолининг кенг қатламлари орасида ҳаракат хавфсизлигини таъминлаш, йўл-транспорт ҳодисаларининг олдини олишга қаратилган тушунтириш ишларини олиб бориш борасида ҳам ҳамкор ташкилотлар билан шаҳардаги маҳаллалар, умумтаълим мактаблари, мактабгача таълим ташкилотларида йўл-патруль хизмати ходимлари иштирокида қатор учрашув ва суҳбатлар ташкил этилмоқда.

Акбар АЛЛАМУРОВОВ

ФИЗИКА ФАНИНИНГ ҲАРБИЙ СОҲАДАГИ АҲАМИЯТИ

Ҳеч шубҳасиз, барча жанговар техника ва қуролларнинг, айниқса, ядро қуролининг, шу билан биргаликда улардан ҳимояланишларнинг физика қонунларига асослангани учун ҳам Ҳарбий ишлар физика фани билан боғлиқ.

Ҳарбий ишларнинг барча ривожланиш босқичларида унинг энг муҳим ҳамкори бўлиши мумкин бўлган ягона фан бу физикадир. Инсон томонидан қандай янги қурол, жанговар техника яратилмасин, у, албатта, физик қонунларга дуч келган. Масалан, биринчи артиллерия қуроли яратилганда снаряднинг ҳаракат қонунлари, газнинг кенгайиш қонуни ва металлларнинг деформация қонуниятларига дуч келинган. Биринчи сувости кемаси яратилганда эса жисмларнинг суюқликдаги ҳаракат қонуниятларига, гидродинамика ва Архимед қонунларига, булут орқасига яширинган душман объектларини излаб топиш ва кузатишда радиотўлқинларнинг тарқалиши ва қайтиши қонунларига дуч келинган. Физика фани худди разведкачига ўхшаб доим олдинга ҳаракат қилади ҳамда қурол ва жанговар техника яратувчи конструкторларни зарур маълумотлар билан таъминлаб туради. Худди шу жойда бошқа табиий фанлар ҳам ёрдамга келади, албатта, лекин шунда ҳам бу фан энг муҳим саволларга жавоб берувчи бўлиб ушбу фанларнинг бошида туради.

Шахсий таркибнинг юқори даражадаги техник тайёргарлигисиз, яъни физика ва бошқа табиий фанларни билмасдан туриб, замонавий жанговар техникани малакали бошқаришнинг иложи йўқ. Энг аввало, физика ва бошқа фанларда эришилаётган илмий ютуқ ва кашфиётлар жангни олиб боришнинг энг бақувват воситаларининг яратилишига олиб келдики, бу олдинги қарашларни бутунлай ўзгартириб, Ҳарбий санъат ва стратегияни қайта кўриб чиқишга асос бўлди.

Ҳарбий техника ва қуролларда кенг қўлланиладиган, импульс моментининг сақланиш қонунига асосланган, гироскопнинг муҳим автоматик элемент сифатидаги аҳамиятини оладиган бўлсак: эркин айланиш ўқи атрофида катта тезлик билан айланивчи қаттиқ жисмга гироскоп дейилади. Импульс моментининг сақланиш қонунига асосан гироскоп айланиш ўқининг йўналишини фазода ўзгартириш сақлайди. Худди шу айланиш ўқи нисбатан гироскопнинг инерция моменти ва бурчак тезлиги қанча катта бўлса, ушбу эффект шунчалик яхши намоён бўлади. Шунинг учун ҳам айланиш ўқининг ҳолатини сақлаб қолиш учун гироскопдан фойдаланилади, унда ташқи кучлар моменти нолга тенг бўлади, натижада импульс моменти сақланади.

Ҳарбий соҳада энг кўп ишлатиладиган физик қурилмалардан бири бу – лазер бўлиб, ундан жонли кучни, самолётлар, ракета ва бошқа космик учувчи аппаратларни яқсон қилиш, лазерлокация, контактсиз портлатгич, қуруқлик ва бўрт разведка воситалари, лазерли гироскоп, лазерли алоқа, Ҳарбий қуролларнинг йўналтирувчи элементлари ва бошқа бир қанча мақсадларда фойдаланилади.

Барча фанлар қатори физика фани ривожланишининг янги соҳаси бу нанотехнология бўлиб, унинг таъсири барча соҳалар каби Ҳарбий соҳада ҳам катта аҳамият касб этиши кутилмоқда. Нанотехнология бу предметларнинг структуравий хусусиятини уларнинг молекуляр тузилишини ўзгартириш орқали белгилашдир.

Углерод табиатнинг асосий элементи бўлгани учун ҳам нанотехнологиянинг асосий материали ҳисобланади. Нанотехнологиянинг асосий вазифаси эса нанотехнология элементларини наноўлчамга 10^{-9} м келтиришдан иборат. Бу эса Ҳарбий соҳада ўта кичик разведчиклар ва алоқа воситаларининг яратилишига олиб келади. Бундай соҳанинг ривожланиши эвазига инсоният ўзига янги дунё, яъни ўзини ўзи бошқарадиган тирик табиатни яратиши мумкин. Масалан, нанороботлар ўзини ўзи тиклайдиган бўлиши мумкин.

Нанотехнологиянинг Ҳарбий соҳада қўлланила бошланиши худди Ҳарбий соҳага порох кириб келгандагидек кескин ўзгаришга олиб келиши мумкин бўлиб, авиация, денгиз флоти, алоқа воситалари, Ҳарбий хизматчи кийими, Ҳарбий дала тиббиёти каби барча Ҳарбий соҳаларда қўллаш эҳтимоли бўлади.

Замонавий Ҳарбий тактика, жанг санъати ва стратегиясини бутунлай ўзгартириб юборган физика фанининг яна бир маҳсули борки, булар ядро қуроллари ва уларни элтувчи ракета техникасидир. Улар, аввало, оғир элементларнинг бўлиниш реакциясига асосланган атом бомбаси ва энгил элементларнинг синтез реакциясига асосланган водород бомбаси ҳамда нейтрон бомбаларидан иборат бўлиб, уларни элтишда қўлланиладиган, аэродинамика ва реактив ҳаракат қонуниятларига асосланган, баллистик гипертөвшли ракетадан иборат. Ушбу бомба-

ларнинг қуввати 100 т.дан 100 Мт.гача тротил эквивалентда бўлса, уларни элтувчи самолёт ва ракетадан тезлиги товуш тезлигидан анчагина ошиб кетган.

Ядро физикасининг яна бир ютуғи шундан иборатки, бошқариладиган бўлиниш реакцияси яратилган бўлиб, кўпгина соҳалар каби Ҳарбий соҳада ҳам ишлатилиши мўлжалланган атом куч қурилмалари яратилди. Бунга яққол мисол сифатида, атом қуролини элтувчи баллистик ракеталарни олиб юрувчи, атом сувости кемаларининг яратилишини олиш мумкин. Унинг двигателига ўрнатилган атом куч қурилмаси ўзига атмосфера ҳавосини талаб қилмайди ва шунинг учун у сув остида узок муддатгача қолиши мумкин. Мукамал даражадаги элтувчи ракеталарнинг яратилиши билан ядро қуроли стратегик аҳамият касб этмоқда. Ҳозирги пайтдаги баллистик ва глобал ракеталар ядро қуролини Ер юзининг ихтиёрий нуқтасига жуда қисқа вақтда етказа олади. Бу каби ракеталарнинг яратилишида аэродинамика, газ динамикаси ва ракетодинамика бўйича олиб борилган тадқиқотларнинг аҳамияти катта. Аэродинамика бу физиканин шундай қисмики, унинг ривожисиз замонавий жанговар самолёт ва қанотли ракеталарнинг ҳам яратилишини тасаввур қилиб бўлмайди.

Худди шундай айнан физика фанининг маҳсули бўлган кўпгина Ҳарбий соҳа ютуқларини санаб ўтиш мумкин.

Ундан ташқари, курсантларда техник асбоб-ускуна ва жиҳозлар билан мустақил ишлаш олиш, илмий-тажрибавий ишларни ижодий ёндашган ҳолда олиб бориш, шунингдек, ҳар бир тажриба ишига инновацион ёндашиш кўникма ва малакасини шакллантириб боришда физикадан лаборатория ва намоиш тажриба ишларининг аҳамияти ҳам жуда катта бўлиб, лаборатория ишларини, аниқланган натижа учун ишончлилик интервалини аниқлаш, натижалар асосида боғланиш графикларини чизган ҳолда, хулосалар чиқариш билан тугаллаш курсантларда илмий-тажрибавий ишларни бажариш кўникмасини ҳам шакллантиради. Бу эса улардан келгусида етук Ҳарбий кадрлар етишиб чиқишига ҳамда Ҳарбий соҳада миллий илмий кадрлар армиясининг шаклланишига олиб келади.

М. ИСРАИЛОВ, Қуролли Кучлар академияси доценти

ЭРОНДА ТАҚДИМОТ ЎТКАЗИЛДИ

Эронда нишонни юқори аниқликда урадиган янги бошқарилувчи ракета тақдими ўтказилди, деб хабар қилади «Меҳр» агентлиги. «Ҳаво-ҳаво» тоифасидаги

мазкур ракета мамлакат Мудофаа вазирлиги ва Iran Electronics Industries компанияси мутахассислари томонидан яратилган. Таъкидланишича, Yasin ракетаси йиғилувчи қанот билан жиҳозланган ва дрон орқали учурилиши мумкин. Ghaem ракетаси аниқликда кўпи билан 50 см масофага адашиши мумкин. Balaban эса сенсорлар ва GPS ёрдамида бошқарилади.

ҚИЗИҚИШ ҲАМОН СЎНМАГАН

Wego Travel портали олиб борган тадқиқот натижаларига кўра, Дубай шаҳри жорий йилда энг орзу қилинган сайёҳлик йўналишлари рейтингига етакчисига айланди.

Нью-Йорк ва Истанбул мос равишда рейтингнинг 2- ва 3-ўринларини эгаллаган. Етакчи ўнналиқдан Канкун, Бангкок, Лондон, Париж, Лиссабон, Мале ва Барселона ҳам жой олган. Wego Travel ижрочи директори Росс Вейч таъкидлашича, пандемия сабабли амал қилаётган карантин чекловларига қарамай, туристларнинг саёҳатларга қизиқиши ҳамон сўнмаган.

АҲОЛИ ҚўЛЛАБ-ҚУВВАТЛАМОҚДА

Европада ёнилғи воситасида ҳаракатланадиган автомобилларни тақиқлаш таклиф этилмоқда. «Кўхна қитъа» аҳолисининг деярли учдан икки қисми бензин

ва дизелдан фойдаланадиган автомобиллар сотувига қарши чиқмоқда. Франция, Венгрия, Буюк Британия каби 8 мамлакатдаги 15 та шаҳар аҳолиси бундай ёнилғида юрадиган автомобиллар савдоси тўхтатилишини қўллаб-қувватлади. Статистикага кўра, римликларнинг 77 фоизи келажакда атмосферага газ чиқиндиси чиқармайдиган машиналар сотилиши тарафдори.

Интернет материаллари асосида тайёрланди.

ХОРИЖ АРМИЯЛАРИДА

ИСПАНИЯ ҲАРБИЙ
ҲАВО КУЧЛАРИ

Нафақат Европа, балки дунёнинг ривожланган давлатларидан бири бўлган Испания қироллиги НАТО ва Европа Иттифоқи сингари нуфузли халқаро ташкилотлар аъзоси ҳисобланади. Шунга мос равишда, Испания Қуролли Кучлари ҳам минтақадаги энг йирик армиялар қаторига киради. Бу мамлакат ўз лойиҳалари асосида ёки хорижий лицензиялар бўйича деярли барча тоифадаги жанговар техника ва қуроллар ишлаб чиқаришга қодир бўлган ривожланган хусусий ҳарбий саноат комплексига эга.

Испанияда ҳар томонлама яхши тайёр-гарликка эга бўлган, замонавий қурол-яроғ ҳамда жанговар техника билан таъминланган миллий армия шакллантирилган бўлиб, Ҳарбий ҳаво кучлари (ХҲК) унинг асосий турларидан биридир. 1911 йилда ташкил этилган бу турдаги қўшинлар ўз тарихи давомида Биринчи ва Иккинчи жаҳон урушида, 1936 – 1939 йилларда мамлакатнинг ўзида содир бўлган миллий-инқилобий урушда, НАТОнинг Югославия ва Ливияда олиб борган жанговар ҳаракатларида иштирок этган.

Мамлакат раҳбарияти томонидан қабул қилинган доктринал ҳужжатларга мувофиқ, бу турдаги қўшинлар зиммасига мамлакат ҳаво бўшлиқларини муҳофаза қилиш, эҳтимолий жанговар вазиятларда ҳавода устунликни қўлга олиш ва уни сақлаб туриш, мамлакат ҳудудидаги муҳим объектлар ва бошқа турдаги қўшинларни ҳаво ҳужумидан муҳофаза қилиш, денгиз ва ҳаво коммуникацияларини химоя қилиш, ҳаво разведкасини олиб бориш, ҳаво десанти ташлаш, қўшин, ҳарбий техника ва моддий воситаларнинг авиация ташувларини таъминлаш, қидирув-қутқарув операцияларида иштирок этиш, шунингдек, давлат хизматлари ва идоралари манфаатидаги бошқа вазифалар юкланган.

Ҳозирда умумий сони 20,5 минг кишини ташкил этувчи ХҲК ташкилий жиҳатдан асосий кучлар ва таъминот кучларига ажратилган. Асосий кучлар таркибига 3 та авиация қўмондонлиги, яъни Торрехонда жойлашган жанговар авиация қўмондонлиги ҳамда Мадрид ва Канар ороллари (Лас-Пальмас)да жойлашган умумий йўналишдаги икки қўмондонлик киради. Таъминот кучлари эса шахсий таркиб қўмондонлиги, фронт орти қўмондонлиги ва иқтисодий бошқармадан ташкил топган.

Сўнги маълумотларга кўра, ҳозирда Испания ХҲК тасарруфида Европанинг «Эрбас дефенс энд спейс» корпорацияси томонидан ишлаб чиқариладиган «Тайфун» (65 та) ҳамда АҚШдан харид қилинган F-18 (85 та) типидagi қирувчи самолётлар, P-3 типидagi патруль авиацияси самолётлари (3 та) ҳамда KC-130 русумли ёқилғи қуювчи самолётлар (5 та) бор. Шунингдек, бу турдаги қўшинларга қарашли транспорт самолётлари таркибидан A.400M (4 та), C-130H (5), C-212 (48), C-295 (13), CN-235 (8), A-310 (2), «Фалкон-900» (5), CL-215 (14) ва CL-415 (4) типидagi самолётлар жой олган. Бундан ташқари, жанговар техника таркибидан AS-332 (17 та), AS-532 (2), EC-120 (15) ва S-76C (8) типидagi 40 дан ортиқ транспорт вертолёт ҳам бор.

Ҳарбий ҳаво кучлари учун кадрлар тайёрлаш ва профессионал таълим бериш шахсий таркиб қўмондонлиги зиммасига юкланган. Сан-Хавьер шаҳрида жойлашган олий ҳарбий авиация билим юрти учувчи ва муҳандис кадрлар тайёрловчи асосий муассаса ҳисобланади.

Бу ерда курсантлар беш йил давомида таълим оладилар. Леон шаҳридаги ҳарбий авиация билим юртида эса унтер-офицерлар тайёрланади. Бу ерда ўқиш учун ХҲКда камида уч йил хизмат қилган оддий аскарлар ариза топшириши мумкин. Ўқиш муддати икки йилни ташкил этади. Бундан ташқари, учувчилар ва техник ходимлар Бадахос шаҳрида жойлашган жанговар тайёргарлик маркази ва Саламанкадаги ХҲК ўқув марказида малака ошириш курсларида таълим оладилар. Экипажларни жанговар тартибга солиш жараёни жанговар авиация қўмондонлигига қарашли ўқув марказларида ташкил этилади.

Вертолёт экипажларини тайёрлаш эса Армилья авиабазасида жойлашган вертолёт билим юртида амалга оширилади. Бу ўқув муассасаси таркибига EC-120 ва S-76C вертолётлари билан таъминланган иккита эскадрилья киритилган. Самолёт ва вертолётларга хизмат кўрсатувчи бошқа турдаги авиация мутахассислари эса ҳарбий ва фуқаровий ўқув муассасаларида, шунингдек, авиация техникасини лойиҳалаштириш, ишлаб чиқариш, таъмирлаш ва уларга хизмат кўрсатиш билан шуғулланувчи фирмалар базасида ташкил этилган ўқув юртларида тайёрланади.

Ҳозирда Испания ХҲКга қарашли қирувчи самолётлар мунтазам равишда Шарқий Европа мамлакатларининг ҳаво бўшлиқларини муҳофаза қилишга жалб этилмоқда, патруль самолётлари эса Европа Иттифоқининг «Аталанта» (Ҳинд океанининг шимол-ғарбий қисмида) ва «София» (Ўрта ер денгизининг жанубий қисмида) номли операцияларида иштирок этмоқда.

Бугунги кунда мамлакат ХҲКни ривожлантириш унинг бошқарув ва фронт орти органлари ҳамда ташкилий-штат тузилмасини янада такомиллаштириш, янги авиация техникаларини харид қилиш, шунингдек, мавжуд самолёт ва вертолётларни модернизациялаш йўли билан амалга оширилмоқда. Хусусан, қирувчи авиация учун мўлжалланган «Тайфун» типидagi замонавий самолётларни кўпайтириш дастури бўйича тегишли ишлар олиб борилмоқда. 2024 йилгача бу типдаги самолётлардан 72 таси харид қилиниши режалаштирилган. Улар яқин истиқболда Испания ХҲКнинг жанговар самолётлар парки асосини ташкил

Қўшин тури –
ИСПАНИЯ ҲАРБИЙ
ҲАВО КУЧЛАРИ

Умумий сони – 20,5 минг киши

Жанговар авиация самолётлари
– 150 та

Ҳарбий транспорт самолётлари
– 100 дан ортиқ

Ёрдамчи самолётлар – 8 та

Транспорт вертолётлари – 40 дан
зиёд

этиши кутилмоқда. C-130H типидagi эскирган самолётларни алмаштириш мақсадида Европанинг «Эрбас дефенс энд спейс» корпорацияси томонидан ишлаб чиқариладиган A.400M «Атлас» типидagi транспорт самолётларидан 30 та харид қилиш режалаштирилган. Уларнинг бир қисми ёқилғи қуювчи самолёт сифатида қайта жиҳозланади. Бундан ташқари, C-212 типидagi транспорт самолётларини аста-секин янги C-295 самолётлари билан алмаштириш ишлари амалга оширилмоқда. Шунингдек, жанговар техника таркибини янада тўлдириш учун NH-90 типидagi 6 та вертолёт, MQ-9 «Атлас» типидagi 4 та учувчисиз учиб аппаратларини харид қилиш кўзда тутилган.

Хулоса ўрнида айтиш мумкинки, Испаниянинг замонавий Ҳарбий ҳаво кучлари ҳавода жанговар ҳаракатлар олиб бориш, ердаги қўшинларни қўллаб-қувватлаш ва чегараланган қўламдаги ҳаво ташувларини амалга оширишга қодир. Мамлакат ҳарбий раҳбарияти бу турдаги қўшинларни замон талаблари асосида янада такомиллаштириш, уларнинг жанговар шайлигини ошириш, ҳарбий транспорт авиацияси ва вертолётлар паркни янгилаб боришга доимий эътибор қаратиб келмоқда.

П. САЙДИВАЛИЕВ тайёрлади.

КОСМОС СОҲАСИДАГИ ҲАМКОРЛИК

Қозоғистон Бош вазири Аскар Мамин Бойқўнғир шаҳрига қилган сафари доирасида «Роскосмос» давлат корпорацияси бош директори Дмитрий Рогозин билан

учрашди. Дўстона руҳда ўтган музокаралар давомида космосни ўзлаштириш соҳасидаги ўзаро ҳамкорликнинг асосий йўналишлари, истиқболдаги лойиҳа ва дастурлар муҳокама қилинди. Шу ернинг ўзида инсоннинг космосга қилган биринчи парвозининг 60-йиллигига бағишланган анжуман ҳам бўлиб ўтди.

масини сувга туширди. У бир сутка давомида 10 минг баррелгача «қора олтин» қазиб олишга мўлжалланган. Платформа Каспийнинг туркман секторидида жойлашган «Гарагол-Дениз Ғарбий» ко-

НЕФТЬ ҲАЖМИ ОШАДИ

Малайзиянинг PETRONAS Carigali (Turkmenistan) Sdn Bhd компанияси Каспий денгизидида нефть қазиб олувчи янги бурғулаш платфор-

нида фаолият юритади. Соҳилдан мазкур нефть қонигача бўлган масофа 75 километрни ташкил этади. Платформа конструкциясининг умумий оғирлиги 3,9 минг тоннага тенг. PETRONAS компаниясининг бош ижрочи директори Руслан бин Абдул Ғани маълум қилишича, дастлабки нефть жорий йилнинг август ойидаёқ қазиб олинади.

Мудофаа вазирлиги Молия-иқтисод бош бошқармаси ходимлари Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги Молия бошқармаси бошлиғи, резервдаги подполковник Бекбутаев Тўраҳон Таджиевичнинг акаси, Термиз уй-жойдан фойдаланиш қисмининг собиқ бошлиғи резервдаги подполковник БЕКБУТАЕВ Яқуб Таджиевичнинг бевақт вафоти муносабати билан унинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор қилади ҳамда ҳамдардлик билдиради.

МАҚСАДИМИЗ — ЁШЛАРНИ МУНОСИБ ТАРБИЯЛАШ

Ўзбекистон мудофаасига кўмаклашувчи «Ватанпарвар» ташкилоти Қорақалпоғистон Республикаси кенгаши тасарруфидаги Беруний тумани ўқув-спорт техника клуби ўқув базаси негизда маънавий-маърифий ва спорт тадбири ўтказилди. Бундан кўзланган асосий мақсад, ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш, уларни спортнинг техник ва амалий турларига жалб қилишдир.

Тадбирда Беруний тумани ҳокимлиги, мудофаа ишлари, халқ таълими, ёшлар агентлиги бўлимлари, туман ИИБ ЙҲХ бўлинмаси, Миллий гвардия ҳарбий хизматчилари ҳамда «Ватанпарвар» ташкилоти тизимидаги ЎСТКлар аъзолари, спортчилар ва кенг жамоатчилик вакиллари иштирок этди.

Тадбир туман ИИБ ЙҲХ бўлинмаси ходимлари ҳамкорлигида «Ҳаракат хавфсизлиги ойлиги» муносабати билан Беруний шаҳар кўчалари бўйлаб тарғибот автокарвони ҳаракатидан бошланди. Автотарғибот карвонида қатнашган барча соҳа ходимлари шаҳардаги умумтаълим мактаблари ва мактабгача таълим ташкилотларида ҳамда аҳоли гавжум жойларда бўлиб, доимо «Ҳаракат хавфсизлиги ойлиги»

доирасида ҳар ким фаол иштирок этиб, йўл ҳаракати қондаларига риоя қилишларини таъкидладилар. Сўнгра ЎСТК автодромида «Ватанпарвар» ташкилотининг ҳайдовчилар тайёрлашда фойдаланиладиган автомобилотранспорт воситалари ва спорт техникаларининг кўргазмали чиқишлари намойиш этилди. Шунингдек, тумандаги мактаб ўқувчилари учун «Йўл қондаси – умр фойдаси» шиори остида ташкилотнинг ўқув ишлари бўйича бошлиқ ўринбосари Баҳодир Қосаев ва ўқитувчилар иштирокида йўл-транспорт ҳодисаларининг олдини олиш ҳамда йўлларда ҳаракат хавфсизлигини таъминлашга қаратилган тушунтириш ишлари юзасидан назарий ва амалий машғулотлар ўтказилди.

Шундан сўнг мактаб ўқувчилари иштирокида ҳаво милтиғидан ўқотиш спорти бўйича Қорақалпоғистон Республикаси биринчилиги мусобақаларига старт берилди. Мурасасиз кечган беллашувларда барча мерганлар ғолиблик учун курашдилар. Мусобақанинг якуний натижаларига кўра, 1-ўрин Беруний, 2-ўрин Амударё, 3-ўрин Эса Элликқалъа тумани жамоасига насиб қилди.

Яқунда тадбир ташкилотчилари ғолибларга фахрий ёрлик ва эсдалик совғалар тақдим этди.

Мийирбек ШАМУРАТОВ,
«Ватанпарвар» ташкилоти
Қорақалпоғистон Республикаси
кенгаши раисининг ўринбосари

BOLAJON

MATEMATIKA

OLAMI

DO'STLAR

5-sinfda o'qiydigan Mahmud bilan Nodir qalin do'st. Ikkalasi bir ko'chada qo'shni bo'lib yashaydi. Mahmud sinfdoshlari orasida a'lochi, darsini vaqtida bajaradi. Nodir esa o'yinqaroq, uy vazifalarini doim o'rtoqlaridan ko'chirib yuradi. Bir kuni qor yog'ib turgan bo'lsa-da, Nodir Mahmudning eshigini taqillatdi:

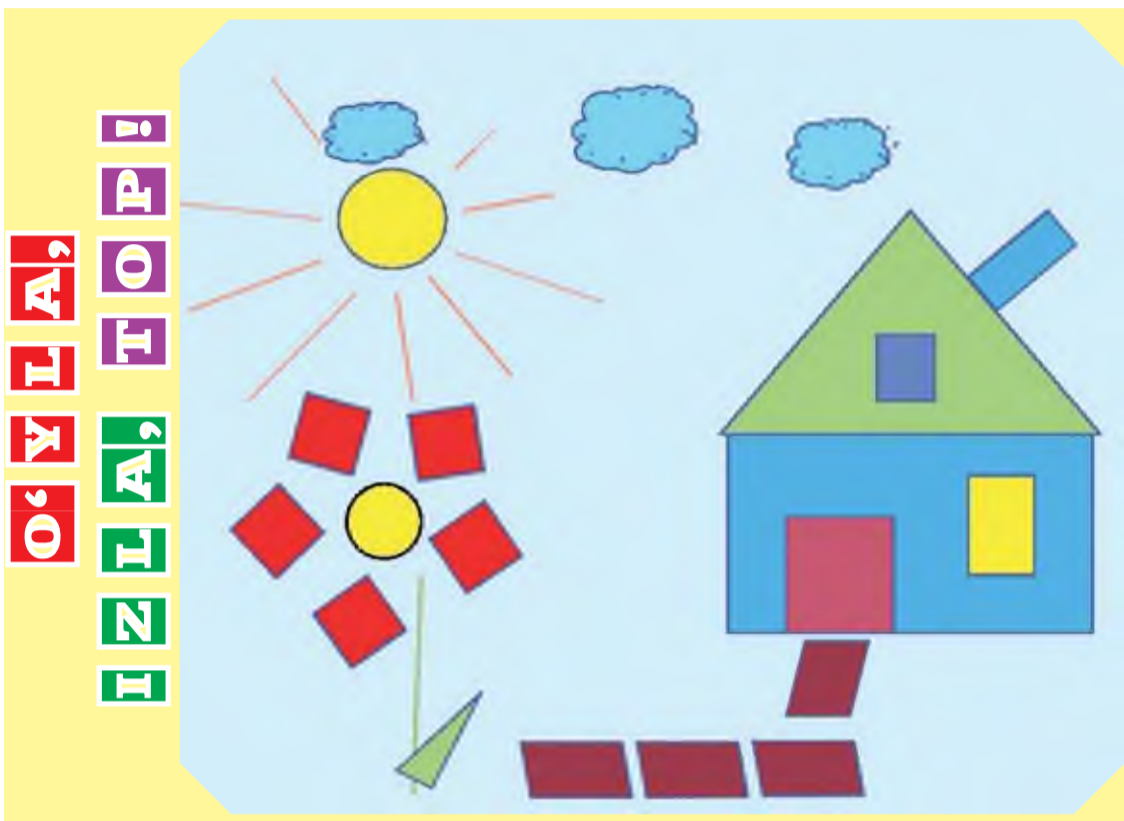
- Ko'chaga chiq, futbol o'ynagani boramiz, - dedi.
- Bilasan-ku, ertaga matematikadan nazorat ishi bor. Undan ko'ra dars qilaylik, - javob qildi o'rtog'i.
- E-e, o'qib olim bo'larmiding? - jahl qildi Nodir va ketib qoldi.

Shu kuni Nodir yomg'irga qaramay, ko'p o'ynagani sababli qattiq shamolladi. Maktabga ham borolmadi. Mahmud darsdan so'ng uni ko'rgani uyiga bordi.

- Eslaysanmi, sinf rahbarimiz «Kim ko'p kitob o'qiydi?» tanlovini e'lon qilgandi. G'olib bo'lganim uchun menga kitob sovg'a qilishdi, - dedi Mahmud.

Nodir, men ham harakat qilganimda, uning qatorida bo'lardim, deb o'ylanib qoldi.

“Bolalar uchun hikoyalar to'plami” kitobidan lindi.

Hikmatlar xazinasi

ДИҚҚАТ, ТАНЛОВ!

Ўзбекистон Республикаси давлат мустақиллигининг 30 йиллиги муносабати билан ҳарбий хизматчилар ўртасида «Ватанпарвар» Бирлашган таҳририяти «Янги Ўзбекистонда эркин ва фаровон яшайлик!» шиори остида «Ватан тараққиётига менинг ҳиссам» номли танлов эълон қилади.

У икки йўналишда ўтказилади.

1. «Ўзбекистон ёшлар нигоҳида» номли расмлар (фотосуратлар) танлови.

2. «Она Ватанимнинг буюк фарзандлари», «Ўзбекистонлик эканимдан фахрланаман», «Ватанга хизмат қилиш – буюк мақсадим» мавзуларида мақолалар танлови.

Танловни ўтказишдан асосий мақсад, ҳарбий хизматчилар ўртасида буюк аждодларимизнинг бой илмий ва маънавий меросини ўрганиш ҳамда кенг тарғиб қилиш, халқимизнинг дунёқараши, сиёсий онги ва тафаккури, ҳаётга ва меҳнатга бўлган муносабатининг, жамиятимизда тинчлик ва барқарорлик, миллатлараро тотувликни таъминлаш, шу жумладан, мамлакатимиз мудофаа қобилиятини мустаҳкамлаш борасидаги саъй-ҳаракатларнинг расмлар ва мақолаларда акс эттирилишига бўлган интилишларини рағбатлантиришдан иборат.

Унда иштирок этиш истиагида бўлсангиз, ўз ижодий ишларингизни 2021 йилнинг 16 апрелидан 10 августига қадар «Ватанпарвар» Бирлашган таҳририяти – Тошкент вилояти Қибрай тумани, Университет кўчаси, 1-уй ёки vatanparvar09@mail.ru электрон почта манзилига, шунингдек, телеграм ижтимоий тармоғи орқали (90) 968-62-08 рақамига юборишингиз мумкин.

«ВАТАН ТАРАҚҚИЁТИГА МЕНИНГ ҲИССАМ»

Танлов учун тақдим этилган ижодий ишлар (*word шаклидаги мақолалар; 10 тагача бўлган расмлар*) электрон шаклда қабул қилинади ва энг саралари (*расм ва мақолалар*) газета саҳифаларида «Ватан тараққиётига менинг ҳиссам» рукни остида эълон қилиб борилади.

Танловга қуйидаги ҳужжатлар илова қилиниши лозим:
муаллифнинг шахсини тасдиқловчи ҳужжат нусхаси;
муаллифнинг манзили ва телефон рақами;
муаллифнинг хизмат жойи.

Тақдим этилган ижодий ишлар таҳририят ижодий ходимларидан иборат ҳайъат томонидан кўриб чиқилади ҳамда ғолиб ва совриндорлар аниқланади.

Ғолиблар ҳар икки йўналиш (*расм ва мақолалар*) бўйича қуйи-

даги алоҳида мукофотлар билан тақдирланади:

1-ўрин – базавий ҳисоблаш миқдорининг 8 (*саккиз*) баробари, китоб ва диплом;

2-ўрин – базавий ҳисоблаш миқдорининг 6 (*олти*) баробари, китоб ва диплом;

3-ўрин – базавий ҳисоблаш миқдорининг 4 (*тўрт*) баробари, китоб ва диплом.

Танлов ғолиблари ва совриндорларига мукофотлар 2021 йилнинг 24 августига – Мустақиллик куни арафасида Қуролли Кучлар давлат музейида тантанали равишда топширилади.

Омад сизга ёр бўлсин!

«Ватанпарвар»
Бирлашган таҳририяти

БИР ЧИМДИМ

Миллатнинг орзу ва мақсади тўғрисида унинг рекламасига қараб фикр юритса бўлади.

ДУГЛАС НОРМАН

БИЛАСИЗМИ?

АВАР ХОҚОНЛИГИ – ҳозирги Венгрия, Югославия ва Австрия ҳудудининг бир қисмида XVI асрдан XVIII аср охиригача ҳукмронлик қилган аварларнинг давлати номи.

Саркарда Боёнхон бошқарган давлат байроғининг ранги яшил бўлган, байроқ ўртасида отда чопиб кетаётган кишининг орқага қараб ўқ-ёй отаётган ҳолати тасвирланган.

БИЛАСИЗМИ?

ҚОРАҚОЗОНЛАР – Тошкент ҳокими Юнусхўжанинг қўшини. Юнусхўжа олти минг кишидан иборат қўшин тузиб, аскарларни пилта милтик, қилич, найза, қалқон билан қуроллантирган. Бу қўшин «қора қозон» деб аталиб, унда асосан турли шаҳарлардан келган мусофир кишилар ва асирлар хизмат қилган. Қорақозонлар солиқлардан озод қилинган.

КЕЛГУСИ СОНЛАРДА:

АрМИ – 2021:
«Саян юриши»
жараёнлари

VATANPARVAR

Муассис:

ЎЗБЕКИСТОН
РЕСПУБЛИКАСИ
МУДОФАА
ВАЗИРЛИГИ

www.mudofaa.uz

Бош муҳаррир:

майор
Аҳрор Очиллов

Навбатчи:

майор
Гулнора Ҳожимуродова

Саҳифаловчилар:

Нодирабегим Валиева
Дилноза Мелиқўзиева

Мусахҳиҳлар:

Зебо Сариева
Сайёра Мирзаева

Телефонлар:

котибият: (71) 260-36-50
бухгалтерия: (71) 260-35-20
юримдик бўлим: (71) 269-88-91
факс: (71) 260-32-29

ISSN 2010-5541

Таҳририятга келган қўлёзмалар тақриз қилинмайди ва муаллифларга қайтарилмайди. Мудофаа вазирлиги Ахборот ва оммавий коммуникациялар департаменти – «Ватанпарвар» Бирлашган таҳририятининг компьютер марказида саҳифаланди.

Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 2008 йил 6 июнда 0535 рақами билан рўйхатга олинган.

Газетанинг етказиб берилиши учун обунани расмийлаштирган ташкилот жавобгар. Муаллифлар фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқланиши мумкин.

Буюртма: г-205.

Ҳажми: 6 босма табоқ.

Бичими: А3.

Адади: 34 705 нусха.

Босишга топшириш вақти: 14:00.

Топширилди: 14:30.

Газета жума куни чиқади. Газета 1992 йилнинг 24 июнидан чиқа бошлаган.

Нашр кўрсаткичи: 114. Баҳоси: келишилган нархда.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компаниясида чоп этилди. Босмахона манзили: Тошкент ш., Буюк Турон кўчаси, 41-уй.

1 2 3 4 5 6

Манзилимиз:

100164, Тошкент,
Университет кўчаси, 1-уй.